

# 7md

2012 m. sausio 27 d., penktadienis

Nr. 4 (972) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

**2**

Luko Geniušo rečitalis

**3**

„Eglutė pas Ivanovus“ Rusų dramos teatre

**6**

„(Ne)priklausomo šiuolaikinio meno istorijos“



Kristi Paap (Eesti). „Dyflikva vaizdu“. 2010 m.

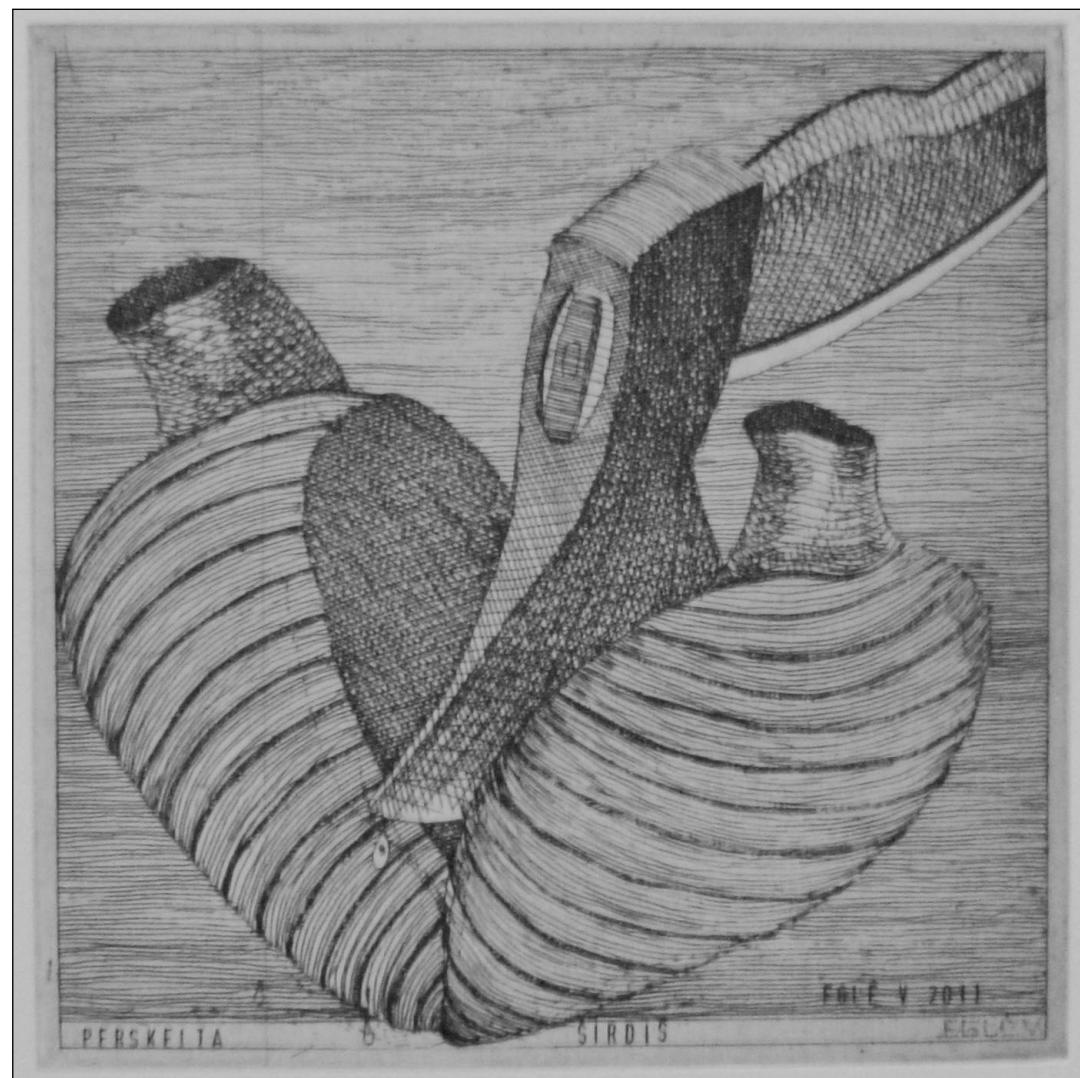
Paroda „Dreamscape“ galerijoje „AV17“

**8**

Vokiečių kino dienos

**9**

Nauji filmai – „Karo žirgas“



Eglė Vertelkaitė. „Perskelta širdis“. 2011 m.

## Kirvis užšalusiai jūrai

Eglės Vertelkaitės paroda VDA galerijoje „Titanikas“

Laima Kreivytė

Eglės Vertelkaitės paroda „Mergaitė su kirviu“ yra erdvinė laiko išklotinė. Laiko potyrį paprastai siejame su prietaisais: saulės, smėlio, vandens ir kitokiais laikrodžiais. Skaičiai ir rodyklės parodo trukmę, o ritmingai siūbuojanti švytuoklė – laikinumą. Vertelkaitė laiką matuoja kirviu: ritmingais kirčiais dalija erdvę į laiko atkarpas. Mergaitė su kirviu lyg Giltinė su dalgiu: švyst, švyst. Švytuojantys ir šytintys ašmenys smulkina laiką iki mirksnio. Ši paroda – kelionė po laiko mašiną, mechaninis ir metafizinis erdvėlaikio tyrimas.

Pasak parodos kuratorės Skaidros Trilupaitės, parodoje „ekspo-

nuojami iki šiol niekur nerodyti maždaug trejų paskutinių metų darbai. Šalia tradicinės raiškos (oforto, akvatintos) čia naudojamos naujos autorinės technikos (skaitmeninė fotografija ant emulsinio popieriaus, chemizuoti ir mechaniskai apdoroti paviršiai, štampuota drobė ir popierius, nuotraukos, apdorotos šelaku, ir pan.) Rodoma apie 70 kūriinių, kurių dydžiai svyruoja nuo 1 cm iki 3,5 metro\*. Skaičiai čia (kaip ir visoje Vertelkaitės kūryboje) svarbūs. Savo užmojaus, produktyvumu (tai jau 20-oji personalinė paroda) ir didelio mastelio pomėgiu menininkė artimesnė Mindaugui Navakui, nei kolegoms grafikams. O ir grafikos terminas neapima visos Vertelkaitės meninės

veiklos – tai tik viena iš naudojamų technikų, laiko užrašymo būdas. Ne mažiau jos kūryboje svarbūs fotografijos ir performanso elementai.

Pirmiausia norėčiau aptarti dvi parodoje eksponuojamas fotografijas: „Kédéje“ ir „Mergaitė“ (2011). Tai fotografijos – vaiduokliai. Ne dėl to, kad nesufokusotas, o dėl tarp dviejų atspindžių įkalinto judesio. Figūros kontūrai tirpsta ir liejasi, o laukus fotografinis atvaizdas dar atsiplindžia nuo jų padengusio šelako.

Kitaip nei Cindy Sherman, kuri fiksavo išsivaizduojamų filmų kadrus, Vertelkaitė jų nestabdo – tas kadras dar juda arba grasina judėti. Iš fotografijų sklinda numanomo

NUKELTA | 5 PSL.

# Dar vienas Luko Geniušo „everestas“

Poetiški Sergejaus Rachmaninovo preliudai

Aldona Eleonora Radvilaitė

Pianisto Luko Geniušo pavardė gerai žinoma mūsų muzikos mėgėjams ir profesionalams, todėl į jo rečitalį Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Didžiojoje salėje sausio 19 d. susirinko daugiau įvairaus amžiaus klausytojų, nei buvo sėdimų vietų – kelios eilės kėdžių buvo sustatytos scenoje, kas nė kiek netrikdė jaunojo solisto (Lukas gimė 1990 m. liepos 1 d.). Plačiame pianisto įvairių epochų repertuarė – nemažai sudėtingų solinių programų, kūrinių fortепijonui su orkestru bei kamerinės muzikos opusų. Kaip pokalbyje su Milda Celiešiute sakė Lukas Geniušas: „Pastaruosius penkerius metus stengiuosi formuoti programas iš „everestų“: didelių ciklų, kūrinių, kuriems atlikti reikia didelės koncentracijos ir darbo, kūrinių, kuriuos reikia atlikti vieną įkvėpimui. Valanda muzikos be perstojo scenoje – kone sportinis iššūkis, susijęs su pianistine ir muzikine ištverme. Sunku viską sujungti, išgyventi vidinį siužetą, bet man patinka tokios užduotys. Atliekant višą ciklą atsiveria visai kitas planas, kita muzikinė struktūra.“

Šiam savo rečitaliui jaunasis pianistas per trumpą laiką – tris mėnesius – parengė ypač sudėtingą

programą – Sergejaus Rachmaninovo 24 Preliudus. Dauguma jų yra labai populiarūs, po vieną ar po keletą juos dažnai skambina studentai, bet kai kurie – labai sudėtingi teksto įveikimo požiūriu, reikalaujantys virtuoziško atlikimo. Be to, S. Rachmaninovo – galingos asmenybės, puikaus kompozitoriaus, improvi-

Geniušo talento savybė – lengvai ir greitai įvaldyti sudėtingus muzikinius tekstus, peršviečiant juos kaip rentgenu, suvokiant prasmę ir susidarančio savo nuomonę. Jis nesistengia stulbinti klausytojų teksto traktuotės iškraipymais, norėdamas įrodyti ypatingą savo kūrybingumą, be praradimų perteikia savo suma-

dalyje – trylika Preliudu op. 32, atklydo mintis – įdomu, kaip Lukas juos skambins sulaukęs brandaus amžiaus, ar S. Rachmaninovo muzikos pojūtis liks toks pat, ar kas nors pasikeis? Dabar šis kompozitorius atrodė švelnus romantikas-savjotojas, kurio laimingą ramybę kartais sudrumsčia karštai energijos proveržiai. Susidarė įspūdis, kad Lukas traktuoją šiuos kūrinius panaišai kaip patyrę dainininkai, aiškiai atskiriantys operinių arių, t. y. stambių formų kūrinių, atlikimą nuo kamerinio žanro trapių pjesių, kur svarbiausia – išraiškingi žodžiai, prasmės, jautrus vidinis pasaulis, neforsuotas garsas. Besiklausant lėto tempo, raimai plaukiančios muzikos preliud (op. 23 nr. 1; net nr. 3 – *Tempo di menuetto*; nr. 4; nr. 5 viderinės dalies; nr. 6; nr. 10; o ypač žavaus op. 32 nr. 5, skambėjusio jautriai ir trapiai; nr. 10), net ir kai kurių judrių preliudų, perteiktų švelniai romantiškai, pasitaikančių ryškių kulminacijų (op. 23 nr. 7; nr. 8; nr. 9, perteikto ypač „čiurlenčiai“, mīrguliuojančiai, labai greitai ir meistriškai, tyliai; op. 32 nr. 2; nr. 7; nr. 9; nr. 11; net populiarojo nr. 12), atklydo kerintis ankstyvo rudens ryto platiose pievose vaizdinys – kylančios Saulės spinduliai apšviečia žibanius rasos lašeliaus ant ban-

guojančio voratinklių kilimo.

Be kitų pagyrimo žodžių reikia pasakyti, kad Lukas kruopščiai įvykdė visus pobalsius, švytuojančius iš karto keliuose balsuose, o pratekančios greitos natos tapo jiems fonu. Puikus instrumento valdymas leido pianistui labai greitai skambinti aktyvius preliuds, tačiau kartais atrodė, kad lėtesni tempai padėtų suteikti ryškesnes charakteristikas (pvz., op. 32 nr. 6, f-moll ar nr. 8, a-moll). Susidarė įspūdis, kad pianistui nesinorėjo S. Rachmaninovo muzikos sieti su iliustratyviais vaizdiniiais (pvz., bene populariausio preliudo op. 3 varpų skambesiui, panaišai – op. 32 nr. 3). Koncerto programoje įspūdingai skambėjo „karštos“, staiga suformuojamos kulminacijos bei meistriškai vikriai atliekami žavūs tylūs *leggiero staccato* epizodai (be potekstės, įtampos ar groteskiško, šventiškai išdėkiško atspalvio). Pianistas dažnai naudojo kairijų pedalą.

Publikai labai prašant, Lukas Geniušas bisui paskambino retai atliekamas dvi Piotro Čaikovskio pjeses, op. 10 (jos skambėjo labai papras tai, meistriškai – kai kama pasirodė, jog tai galėtų būti P. Hindemitho kūrinių) ir – smagiai, su malonumu – Leonido Desiatnikovo Fokstrota. Pasipylė gėlių puokštės, dovanos.



Lukas Geniušas

J. LEVIN (ZENEKOS) NUOTR.

zatoriaus, vidine stiprybe užhipnotizuojančio įtaigaus atlikėjo skambinimo įvaidžis įpareigoja pianistą visokeriopai brandinti savo meistriškumą, siekti didžiausios dėmesio ir dvasinių jėgų koncentracijos.

Negali nežavėti ypatinga Luko

nymus scenoje bei stulbinamai greitai brandina savo meistriškumą – virtuoziškumą, garso valdymą, pukų ritmo pojūtį.

Išklausius S. Rachmaninovo Preliudą op. 3 nr. 2, cis-moll ir dešimt Preliudu op. 23, o antroje koncerto

100-ąsias mirties metines, UNESCO paskelbė M.K. Čiurlionio metais, šis Tarptautinis menų festivalis pritraukė kaip niekad daug klausytojų ir iš Lietuvos, ir iš kitų šalių. Druskininkiečius ir miesto svečius „Vasarą su M.K. Čiurlioniu“ džiugino net keturis mėnesius. Jos programa buvo labai įvairi. Norisi prisiminti šiltus M.K. Čiurlionio meno ir bendro lavinimo mokyklų moksleivių susitikimus su pianistu Roku Zubovu, vakarus su Čiurlionio kvartetu, beje, nepailstančiai čia koncertuojančiu kasmet, Sakralinės muzikos valandų ciklą „Čiurlioniškajā styga palietus“, parengtą su Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docentu Gedimina Kvikliu ir vykusį ne vien Druskininkų, bet ir Senosios Varėnos, Liškiavos bažnyciose.

Viena pirmųjų Fondo programų, skirta akademinei visuomenei, besimokančiam jaunimui ir... senimui, buvo „Alma mater musicalis“. Kas-

met nuo spalio iki balandžio pirmajį mėnesį pirmadienį į Vilniaus universitetą Šv. Jonų bažnyčią renkasi akademinė publika, studentai, profesoriai. Tai ne tik muzikos meistrių koncertai, bet ir susitikimai su rašytojais, pažintys su Nacionalinės kultūros ir meno bei Vyriausybės premijų laureatų kūryba. Pernai pirmasis rudens susitikimas buvo skirtas legendinei aktorei Rūtai Staliliūnaitei atminti. Tuoj po Vėlinių vyko koncertas „100 metų link pripažinimo“, – ižvalgomis apie M.K. Čiurlionį pasidalijo Lietuvos muzikos ir teatro akademijos rektorius prof. Zbignevas Ibelhauptas, fortėpijonu skambino Rokas Zubovas, griežę Čiurlionio kvartetas, vaikarą vedę muzikologė Laimutė Linkeikaitė. Jau 2012 m. pradžioje buvo pagerbtas Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato petro Jono Strielkūno kūryba, jo eiles skaitė aktoriė Olita Veronika

Dautartaitė, poeto eilėmis kurtas dainas dainavo Judita Leitaitė.

Muzikos „Žvaigždžių ir žvaigždučių“ susitikimas kasmet rudenį rengiamas Vilniaus rotušėje. Fondas iš jų kviečia moksleivius ir mozytojus iš Lietuvos regionų. Jie sostinės žiūrovams pademonstruoja savo meistriškumo lygi, į koncertus kviečiami ir jau žinomi šalies atlikėjai – žvaigždės, neretai jie būna išaugę iš žvaigždučių, būtent čia koncertavusių.

Jaunuosis talentus Fondas pradėjo globoti dar nebūdamas oficialiai įsikūręs: 1991 m. gruodžio 19 d. į Vilniaus menininkų rūmų (dabar Prezidentūra) Baltają salę buvo parvieni koncertuoti tarptautinių konkursųugalėtojai Petras Genušas, Jurgis Karnavičius, Birutė Vainiūnaitė, Irma Kliauzaitytė, Dalia Stulgytė, Judita Leitaitė, Sigutė Stonytė, Aleksandra Žvirblytė, Guoda Gedvilaitė, Daumantas Kirilauskas, Vaida Eidukaitytė. Darbar jau susiklostė graži tradicija – toje pačioje Prezidentūros salėje metų pradžioje pagerbiami jaunieji tarptautinių konkursųugalėtojai. O Fondas Vilniaus ir kitų miestų bei miestelių klausytojams rengia ciklą „Koncertuoja tarptautinių konkursų laureatai“.

Tradicija tapo ir S. Daukanto aikštėje organizuojama Mokslo metų pradžios paskelbimo šventė „Beautanti aušrelė“, kurią tiesiogiai transliuoja Lietuvos radijas ir televizija. Tad ne tik į aikštėje susirinkusius, bet ir į visus Lietuvos žmones kreipiasi LR Prezidentė, mokslo metų atidarymą oficialiai paskelbia Švietimo ir

mokslo ministras, sveikina kiti valsitybės vadovai, koncertuoja žinomi profesionaliosios muzikos atlikėjai.

LMRF ir bendrijos „Atgaiva“ rengia rudens muzikos šventę „Būkime kartu“, skirtą žmonėms su negalia, į Nacionalinę filharmoniją sukviečia klausytojus iš visos Lietuvos, pasiekia ir kitas šalies vietoves.

Kai Lietuva ruošesi sutikti Šventąjį Tėvą Joną Paulij II, Fondas surengė net 111 vargonų muzikos valandų bažnyčiose. Taip gime Sakralinės muzikos valandos. Sekmadienio muzikos koncertų pasiklausyti į Vilniaus arkikatedrą baziliką susirenka daug žmonių, jie gali pasiklausyti ne tik vargonų muzikos, garsių chorų, bet ir išgirsti žymius operos solistus – Ireną Milkevičiūtę, Virgilijų Noreikių ir daugelį kitų.

Su programa „Mūsų miesteliai“ Fondas aplankė dešimtis miestelių visuose šalies regionuose. Būtu prasminga, jei ši projektą aktyviai remtų rajonų savivaldybių administracijos, savivaldybių merais, taip pradžiugindami savo krašto gyventojus.

Itin svarbios tradicinės popietės Stasio Vainiūno namuose. Kiekvienu rudens ir žiemos trečiadienį 17 val. čia rengiami koncertai, atidaramos parodos, kurias taip pat lydi klasikinė muzika. Memorialinė muziejuje gaubianti kūrybos dvasia – didelis jo direktorius muzikologo Vlado Juodpusio nuopelnas.

Dvidešimtmečio sukaktį Lietuvos muzikų rėmimo fondas pasininkauja naujaus kūrybiniais sumanymais ir darbais.

LMRF INF.



Liucija Stulgienė su Benediktu Juodka, Genovaite ir Justinu Marcinkevičiais

NUOTRAUKA IŠ LMRF ARCHYVO

## Kronika

### Lietuvos muzikų rėmimo fondui – 20

Pradžioje susibūrė vienminčių būrelis, 1991 m. liepos 2 d. susirinkęs į pirmajį posėdį ir apsvarstęs Fondo įkūrimo galimybes, o dar po pusmečio, 1992 m. sausio 30 d., buvo oficialiai įregistruotas Lietuvos muzikų rėmimo fondas, kurio statutas skelbia, kad tai „visuomeninė, laisvanoriška, labdaros pagrindu veikianti organizacija, telkianti lėšas ir teikianti materialinę, organizacinę bei moralinę pagalbą visų kartų muzikams, visuomenės iniciatyvoms, skatinančioms muzikų kūrybinę veiklą, muzikos propagavimą“. O Fondo įkūrėjosi ir direktorės Liucijos Stulgienės pagrindinis siekis nuo pirmųjų jo žingsnių iki dabar – „siekti nepasiekiamo, kad gera klasikinė muzikaaptų kiekvieno Lietuvos gyventojo porciku“.

Viena svarbiausiai fondo programų yra tarptautinių tapę muzikos festivalis „Sugržimai“, rengiamas nuo 1999 metų. Su pirmaisiais pavasario ženklais į Tėvynę sugržta ir jaunijai muzikai, studijuojantys ar dirbantys užsienyje. Juos Fondas pakviečia koncertuoti ne tik Vilnius, bet ir kitų šalies miestų salėse. Per tryliką metų „Sugržimai“ dalyvavo visų žemynų menininkai, iš viso – 290 atlikėjų, 131 iš jų gyvena užsienyje, kartu su jais koncertuoto dalyvavo 64 svečių šalių muzikai.

Dešimtus metus skaičiuoja Fondo projekta „Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniu“. 2011-aisiais, kuriuos, minint genialaus menininko

# Eglutė pas Vaitkų, Martinaitį ir Arčikauską

Aleksandro Vvedenskio „mirties kalba“ Rusų dramos teatre

Daiva Šabasevičienė

Jono Vaitkaus pavardė šiandien matoma beveik visų teatrų afišose: Klaipėdos dramos teatre pastatyta Gintaro Grajausko drama „Mergaitė, kurios bijojo Dievas“ jau antrai metai skina įvairius prizus, Jaunimo teatras savo repertuaru turi net kelis jo režiuotus spektaklius, Nacionaliniame dramos teatre vos prieš porą mėnesių pristatytas Henriko Ibseno „Visuomenės priešas“, kuriame Daktaras Stokmanas skelbia naujos gyvenimo mokyklas būtinybę. O šiandien teatro visuomenė jau mėgina piktipti ar žavčias nauju Rusų dramos teatro spektakliu – Aleksandro Vvedenskio „Eglutė pas Ivanovus“. Vaitkaus kūryba nebėtelpa į jokius „kultūrinius“ rėmus. Neseniai po „Visuomenės priešo“ výkysoje diskusijoje Vaitkus pasidžiaugė bendra savo vadovaujamo Rusų dramos teatro atmosfera. Teatras – ne vien spektakliai, tai sudėtingas organizmas, už kurio sveikatai atsakingi daug žmonių. Gal dėl to šiomet viso Vilniaus kontekste išpudingiausiai atrodė ne tik Rusų dramos teatro kalėdiškai papuošti interjerai, bet ir spindinti iš malkų sukrauta eglutė seniausio sostinės teatro balkone. Paklaustas, kas visa tai sugalvojo, Vaitkaus pasidžiaugė: „Žmonės, patys įvairiausi žmonės, kurie dirba šiam teatru.“ Svarbiausia – sužadinti kūrybos džiaugsmą, o gal, tiksliau, jo nesunaikinti.

Visas šis sielos siautulybės juntamas spektaklyje „Eglutė pas Ivanovus“. Rusų dramos teatru tai pati didžiausia šventė, nes spektaklis ir erdvės panaudojimo, ir trupės užimtumo pozūriu išsemtas iki galo. Pastatas, glaudės įvairiausius teatrus – „perėjūnus“, vis dėlto daug kam siejasi su opeiros teatru, todėl kompozitorius Algirdo Martinaičio muzika tapo pagrindine šio spektaklio segmentų rišamaja medžiaga. Žiūrint spektaklijui norisi tarti: „Štai toks teatras čia ir turi būti.“ Jis kaip namuose keptas pyragas – kreivokas, bet labai skanus. Galbūt tame kažko per daug, galbūt – per mažai, bet viskas čia kvepia namais. Spektaklis neturi pretenzijų gastroliuoti. Jis – lyg dvaysia, sukurta būtent šiai scenai. Daillinkas Jonas Arčikauskas aštuoniadasimt procentų kostiumų persiuvu iš seno garderobo ir maksimaliai atskleidė teatro griaūčius. Antrame veiksme žiūrovai turi galimybę išvesti visas senojo teatro architektūrines paslapčias. Galinėje sienoje atsivėrusios aukštatos, siauros metalinės durys žvilgsnių kreipia dar toliau: kažkokia paslaptinga mėliu nutieksta gelmė sukuria neįtikėtinių naujų teatinės erdvės pojūtį. Rodosi, kad atsidūrei Pietro Gonzagos ar Domenico Corsini dekoracijų perspektivose. Jonui Arčikauskui ši kartą neprireikė statyti

statinio – atvirkšciai, jam tereikėjo meistriškai nurengti sceninės architektūros rūbą. Ši erdvinė kelionė taip ne tik vaizdiniai akcentu, bet ir nuoroda į scenovaizdžio istoriją. Perspektyva priminė XVI a. dvaro teatrat. Arčikauskui užteko tik šimto metų senumo pastato (pastatyto 1913 m.), kad pademonstruotų keilių šimtmecėjų scenografijos raidą. Tokių erdvų skiriamieji ženklai – įvairūs tapybiniai atspalviai. Ši kartą užteko dvispalvio – rausvo ir mėlyno – apšvietimo, kad perspektyva taptų paveiki.

Stokholme, „Cinoberio“ teatre, ta pati kūrėjų komanda (Vaitkus, Arčikauskas, Martinaitis) pastatė „Eglutė pas Ivanovus“ dar 1997 metais. Tai buvo kamerinis spektaklis, vizualus jo atlikimas buvo estetiškai konstruktyvus, tame dominavo griežtos formos, balta spalva, kostiumai buvo abstraktūs, spektakliui vykstant keitėsi kai kurios detalės. Pagrindinė Sonios-Eglutės vaidmenį atliko Liana Ruokytė. Po penkiolikos metų Rusų dramos teatro spektaklis iki maksimumo prisodintas personažų. Jame vaidina kelios dešimtys žmonių. Esame išpratę prie Vaitkaus klaustukų, o kai prie jų prišėda Arčikauskas, susiduri su tikrai nelengva matematika, kol supranti, kad viso ko kaltininkas – Vvedenskis, ojo sceniniai „partneriai“ teatrine kalba tik pratęsia šmaikščią ir iki skausmo tragiską pasaulio projekciją.

Kadaise po Oskaro Koršunovo novatoriškų „oberiutišķu“ spektaklių buvo sunku įsivaizduoti ką nors geriau, bet Vaitkus šią medžiagą naudoja kaip pasitikrimo lakmą. „Eglutė pas Ivanovus“ jis statė ir Osle (1996), ir Suomijoje (2000), ir su savo studentais (2003), bet pastatymo niekada nekartoją. Pasitelkės ypatingos vitališkos jėgos kupinė veikalą jis kaskart naujai eksperimentuoja, taip tarytum praeitdamas autorius gyvasti.

Iki šio pastatymo buvau beveik įsitikinusi, kad režisieriams nereikėtų kelių kartus statyti tuos pačius kūrinius. Galbūt jiems tai dėl įvairių priežiasticų patogu, bet nuolat tenka stebeti, kaip tie spektakliai praranda tą nenusakomą meno įtaigą. Rusų dramos teatro „Eglutė pas Ivanovus“ šią taisylkę panceigia. Netgi alogiškasis Vvedenskis šių dienų kontekste jau neatrodo tokis alogiškas. Režisieriu neberekia spektaklio delioto iš artistinius komiksus primenančiu triukų. Surrealizmo audinys nejuokingas. Komikmas šiam spektaklyje slepiamas už kasdienybės tragedijos, kurią kūrėjai tarytum pakylėja iki abstraktaus džiaugsmo potyrio. Čia Vaitkus mirčių neskaičiuoja. Jis ir personažų mums nekonkretizuoją. Juos supainiojo pats Vvedenskis, rodydamas išsigimusius ir dorovės ribas per-

žengusius žmones. Vaitkus, linkstantis labiau akcentuoti tragedinius dramaturgijos elementus, ši kartą prazūtė, nevilti, siaubą pademonstravo kaip tam tikrą švesą. Atsidausiusi aktorių dėka, o ypač pasitelkus muziką, „Eglutė pas Ivanovus“ tapo filosofine akistata su šiandiena, su tuo, ką mes žinome, ką esame ne sykį išgyvenę, patyrę, suvokę. Mums jau neįdomu vaidinti tragediją, nes mirtis – paskutinė gyvybės stotelė – nebebaisi. Spektaklyje absurdas – jau ne absurdas, beprotinamis – ne beprotinamis. Bepročiai čia tik teisininkai, kurie bando kodifikuoti gyvenimą. Todėl spektaklis išgyva ne mažai komiškumo. Regi prisodintos vaizdinės režisūros vyksmą, bet kartu jauti šiandienos ritmą.

Vaitkui mirtis yra graži. Pirmas mirties „skambutis“ pasigirsta dar spektaklio pradžioje, kai išgirstame vaiko juoką: vonelėje teliuškojasi vienų metų berniukas Petia Perovas, kurį vaidina stotinges aktorius Sergejus Zinovjevas. Šis vaizdo, garso ir tekstinio minimalizmo kontrastas padaeda rastis spektaklio turiniui, kuris nėra paprastas. Tas Petia, panašus į didelę guminę lélé, klausia: „Eglutė bus? Bus. O jeigu nebus? Jeigu aš mirsiu?“ Niūrumu spinduliuojanti gražioji Valentino Novopolskio Auklė, šamaniškame žvilgsnyje slepianti mirties grėsmę, atsako: „Prauskis, Petia Perovai. Išsimulink ausis ir kaklą. Juk tu dar nemoki kalbėti.“ Petia susinervina: „Aš moku kalbėti mintimis. Aš moku verkti. Aš moku juoktis. Ko tu nori?“ Vaitkus režisūrų klasė nusako įvykius: išgirstas juokas jau po keilių minūcių tampa mirtimi. Tokių Vaitkaus skrydžių po dramaturginę Vvedenskio erdvę šiam spektaklyje daug. Nesibodėdamas sceninių gašlybių, ištvirkavimo scenas jis rododalygiskai. Pavyzdžiu, vaizduojant gyvulišką sucitį, Tarnaitė gašliai čiulpia didelį raudoną ledinuką ant pagaliuko, o Medkirtys, pūškodamas iš pasitenkinimo, bėga aplink ilgą „paskutinės vakarienės“ stalą-vežimą, ir toks laike bei erdvėje išdėstytais veiksmas atgrasus.

„Eglutė pas Ivanovus“ – didelė šeima, daug vaikų, tarnų, bet melės nėra. Darniai, nes vaikšto kartu, gyvena tik medkirčiai, kertantys miške eglutes. Sceninio gyvenimo beprotystė, absurdišumas, alogizmai žiūrovą priverčia judėti laikę. Tariant paties Vvedenskio žodžiais, „kad būtų viskas aišku, reikia pradėti gyventi atgal“.

Spektaklyje visko tiek daug, kad personažai – lyg atskiro natos, kurios pabyra ir kurių gali „surinkti“ tik muzikos garsai. Todėl scenos, kuriose muzika skleidžiasi maksimaliai, pačios įtaigiausios. Antraip personažai liktų vienisi išvedenskiškos mirties akivaizdoje. Vienintelė šiluma – muzikinės jungtys. Perso-



Scena iš spektaklio

D. MATVEJEVO NUOT.

nažai įvairūs savo išore ir balsais. Ši balsų kakovėja suformuoja tam tikrą poetinį lauką. Mūsų akivaizdoje gimsta teatras, kuris lyg poezija gali būti perskaitytas labai įvairiai. Net pats režisierius keičia daugelio scenų akcentus. Tai akivaizdu lygiant du spektaklius – pirmajį, rodytą prieš pat Naujuosius metus (peržiūra) ir antrajį – per Senuosius naujus metus. Tai buvo du skirtinti spektakliai, patvirtinantys, kad Vaitkui nėra didesnio oponento už jį pati: pirmojo spektaklio silpnosis scenos antrajame spektaklyje tapo vienos iš įdomiausių, nuobodžiosi vienos iš komiškiausių.

Nors keturi apaštala skelbia tikintį laiką, daugiau čia konkretumo neraiški. Nėra nei namų, nei beprotinamio sienu, ir teismo salės nėra – kaip nėra ribų žmogaus bukai-protystei ir poelgiams. Vvedenskio tekstai parašyti „mirties kalba“ – jų prasmės suvokiamos tik individuiliai skaitant. Tai poezijos laukas, o jo mutacijas įvairūs suvokėjai priima skirtintai. Iš to susiformuoja komizmo apraiškos, bet su pačiu Vvedenskiu tai neturi daug bendro. Vaitkus šito neištariamo, neišsakomo teksto gali patikėti Algirdui Martinaičiui. Po muzika tekstas dažnai palenda, pasislepia, bet tai netrukdo veiksmui tėstis, o žiūrovui – atsirinkti tai, kas padeda dešifruoti laiko, Dievo ir mirties akistatą. Ne reikia pamiršti, kad Ivanovai čia apskritai niekuo dėti.

Statydamas spektaklį Vaitkus dirbo su keliomis aktorių kartomis. Vaikų vaidmenys paskirti šio teatro veteranams. Ir tai nėra vien faktūrų klausimas. Režisierius šiuo pastatymu, kaip dažnai būna, stengesi nušauti kelių zuikius. Sukūrė reper-tuarinį spektaklį, o svarbiausia jam buvo išmokyti trupę Vvedenskio kalbos, kuri padėtu dešifruoti užkodutą „Eglutė pas Ivanovus“ žinią. Vyresnioji aktorių karta, kurios sceninė patirtis neabejotinai didesnė, turėjo smarkiai pasitemti, kad galėtų orientuotis šiuolaikinės sceninės kalbos simboliuose. Geriausiai sekėsi vidurinių kartai – jis nesutriko dėl abstraktaus ir daugialypio kūrinio konteksto. Oberiuotu meno

sampratą ryškiausiai perteikė tokie aktoriai kaip Valentinas Novopolskis ar Anžela Bizunovič. Garso, vaidzo ir absurdiškos istorijos pasakojimo polifonijoje Novopolskis sukūrė realią Auklės struktūrą, tapdamas spektaklio simboliumi. Puikiai tekstai ir balsų valdanti Bizunovič, vaidindama Policininkę ir Raštininkę tapo realiu, pilnakrauju žmogumi.

Daugiaavaikė Burbulų šeimoje eglutės laukia visi – labiausiai vairai. Nors tėvai dar jauni, jų vaikai – nuo vienų iki aštuoniolika dvejų metų (tai, ko reikia valstybiniam teatrui). Jų skirtintų pavardžių skambesys (-rov(a), -strov(a) priseda prie muzikos melodikos formavimo. Be to, „bereikšmės“ poetinės cilės leidžia rastis ne anemiskos muzikos garsams, o naujai obertių operai. Dramaturginė pjesės struktūra tarytum pasmerktą nebūti pastatytą, nebūti ištarta ir likti tik knygos puslapiuose. Martinaitis, kaip vienas iš Medkirčių, „nemoka kalbėti, bet uždainuoja“. Šis kompozitorius yra vienas iš kūrybiškiausių. Jis kuria įtaigią muziką. Personažų grupes Vvedenskis naudoja poetinės beprasmybės išraiškai, o Martinaitis tą beprasmybę įteisina, suteikdamas jai ne tik raiškią garso struktūrą, bet ir iškilmingą amžinybės dvelksmą. Todėl finalinis choras skamba kaip himnas šiuolaikiškumui, jame susipina ne tik „žemės burbulai“ (juk iš tikrujų eglutė pa-puošta Puzyriovu namuose; rus. пузырь – burbulas) ir jų netikėti sprogimai (tiksliau, niekam nepaste-bimi išnykimai), bet ir dieviškasis grožis, kuriam Algirdas Martinaitis ištikimas visoje savo kūryboje. Kitai tariant, kompozitorius tapo šio kūrinio išaiškintoju. Naudodamas skirtintas aktorių balsų tonacijas ir kalbėjimo manieras, jis padėjo režisierui iškurti unikalų Rusų dramos teatro trupės ansamblinį spektaklį. Metafizinė ir subjektiniai filosofinė „Eglutė pas Ivanovus“ galės būti „skaitoma“ ir iš vidaus, ir iš išorės. Nors mes mokomės kalbėti mintimis, Aleksandro Puškino laikai se-nai baigesi: auklės jau niekada ne-supras savo auklėjamų vaikų.

# Šalia lėlių, fantazijos ir absurdo

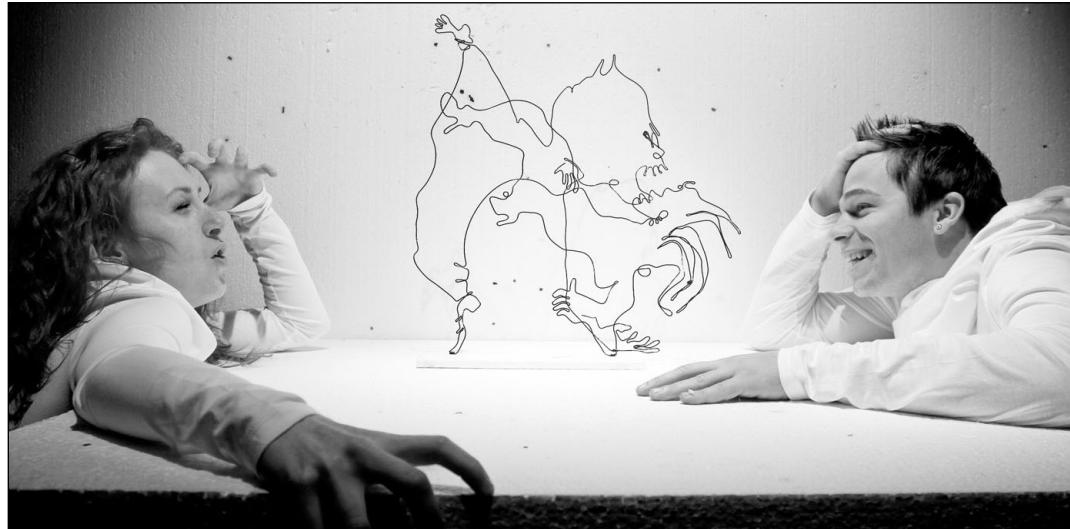
Apie Klaipėdos lėlininkų premjerą „Šalia“

Vilmantas Juškėnas

Pagal poeto, dramaturgo Min daugo Valiuko pjesę-apskrymą „Šalia“, arba Fuga nr. 486“ Klaipėdos lėlių teatras pastatė spektaklį, skirtą suaugusiuų publikai. „Šalia“, po „Juobos“ (2008 m.) pagal Alfredo Jarry pjesę, – antras pajūrio lėlininkų kūrinių ne vaikams, režisuotas vienos iðomiausių jauniosios kartos lėlininkų Gintarės Radvilavičiūtės. Ir nors šiuos Klaipėdos lėlių teatro meno vadovės kūrinius suaugusiesiems skiria ne toks jau ir mažas laiko tarpas, tai, matyt, tik į naudą: gerą vyną reikia brandinti ilgiau.

Naujoji premjera žiūrovams siūlo rafinuotų plastinių sprendimų reginį, grįstą absurdo teatro poetikos ir grotesko žanro principais. Tai – fantastinių vaizdų ir žaismingos vaidybos kūrinių, ironiškai, kiek parodijuojančiai atskleidžiantis vyrų ir moterų santykų problemas: tarpusavio supratimo nebuvinā, žmoguškų santykų baimę, lyčių bendravimo ir įvairių klišes bei stereotipus. Jaunieji pajūrio lėlininkai siūlo nerti į juodo humoro nestokojančią sceninę haliucinaciją.

Scenoje – balto putplasčio stalas su atlosta plokštė ir baltais kombinezonais vilkintys aktoriai, atliekančius Pasakotojų – Vyro (Simas Venckus) ir Moters (Rūta Bunikytė) – vaidmenis. Interaktyvus Vyro prisi statymas, ižūlus žvilgsnis ir laisva kūno laikysena demonstruoja kiek ne formalų santykį su publiką, palengva mažinantį išankstinių įtarumą ir distantiją. „Ši vakarą vartose ne cenčiūriniaus žodžius, kvaliosime ir nau dosime atsiribojimo efekta, išrastą dar antikos laikais“, – trumpai ir ironiškai būsimu spektaklio ypatybes išdėsto Vyras. O Moteris slankioja aplinkui ir nedviprasmiškai audrina partnerį, skubantį čia pat pademonstruoti „brechtišką atsiribojimo“ metodą. Seksualinių poteksčių kūrinas Pasakotojų tarpusavio ryšys – spektaklis spektaklyje,



Rūta Bunikytė (Moteris) ir Simas Venckus (Vyras)

NUOTRAUKA IŠ KLT ARCHYVO

leidžiantis kūrėjams šiek tiek pra blaivinti (o gal įkaitinti?) žiūrovą.

Pasakojamos istorijos intriga su rezgama žaibiškai: dingę Pono Q. žmonai ir jų reikia surasti. Tačiau tai – ne detektivo pradžia. Tai tik absurdiškas pretekstas fantasmagoriškų, košmarų primenančių įvykių kaleidoskopui. Tam puikiai tinka G. Radvilavičiūtės sulkurtos vielinės lėlės – įvairių formų bei dydžių žmonių ir objektų figūros, kurių plastinės galimybės iš pažiūros kelia skepsį: balta me putplasčio fone vielinių objektai atrodo statiski, neimlūs įvairesniems judeisiams. Ir nors aktoriai režisierė ir dailininkė skyrė išties sudėtingą užduotį, atlikėjų manipuliacija objektais įtraukia. Kickvienas judeis – tiksliai apskaičiuotas, lėlių įvedimo į putplasčio erdvę ritmas kintantis: vienos lėlės staigiai smiegiamos į stalą arba plokštę, kitos – deformuojamos lankstant arba preciziškai animuojamos. Sapniską atmosferą sustiprina ir nauja dimensija kuria šešliai, krintantys nuo vielų ant putplasčio plokštës. Ivairūs objektai tolygiai sudėliojami į grafiškas kompozicijas, užpildančias baltą putplasčio foną, ir čia triumfuoją ne tik dailininkės fantazijos, bet ir režisūrinė Radvilavičiūtės išmonė – vizualinis spektaklyje pasakojamos Pono Q. istorijos au-

dins nejučia gimbsta vaizduotėje ir taip žiūrovui leidžiama tapti bendrautoriumi.

Ponas Q. – neapibrėžto amžiaus ir statuso veikėjas – žiūrėdamas TV netikėtai neria per skylę grindyse pas kaimynus ieškoti savo žmonos. Kokio tikslu vedamas tą daro – neaišku, o ir nebūtina išsiaiškinti. Tokia neadekvati veikėjų veiksmų logika – žiupsnelis absurdo teatro taisyklė. Pastarųjų kupini ir personažų, kurių vyriškas ir moteriškas partijas pasikeisdamai vaidina abu aktoriai, tekstai bei įvaizdžiai. Spektaklio, kaip ir pjesės, kompozicija dėliojama koliažo principu, netikėtai persikeliant iš vienos erdvės į kitą, įvedant naujus, epizodinius personažus. O šie – vienas už kitą groteskiškesni, stebinantis poelgaias ir mintimis, kuriuose naivumas dera su žiaurumu, moralė su vulgarumu, o bukumas su netikėta sėkmė. Kaimynai, verdantys iš kirmelių paštę, klasikinę literatūrą skaitantys ir necenzūriniais žodžiais tėvą plūstantis Sūnus, bebaimės Kekšės ir jas medžiojantis Maniakas, moralus skaitant ir tuo pačiu metu vulgariomis pastabomis apie moteris besisvaidanti Bobutę ir kitį Pono Q. sutiki veikėjai – šiurpaus ir komiškai negailestingo pasaulio, kuriame neegzistuoja joks nuošir-

dus žmonių bendravimas, grimasos. Nė vienas jų negali, o ir nenori padėti žmonos ieškančiam vyru. Vieintelė kumelė Vanda, hipodromo lošimose išnaudojamas senas žirgas, tampa savo iškauda paguoda, žmogiškos šilumos viltį suteikiančiu mirazu. Ir neatsitiktinai: žirgo vardas, lemiantis paeškų iškankinto vyro simpatiją ir komiškai atgrasą jo meilinimąsi gyvuliu, tokis pat kaip ir Pono Q. žmonos.

Pono Q. istorijos finalas – vienas efektingiausių spektaklio momentų. Vados pabūčuotas Ponas Q. nubloškiamas į abstrakčią erdvę (pjesėje personažas atsibunda savo namuose, o spektaklyje veiksmo vieta nėra aiški), kur sutinka mišlingą būtybę (pjesėje – Pasiuntinys / Mirtis, o spektaklyje R. Bunikytės kuriamas personažas kelia aliuizijas į Pono Q. žmoną, galbūt – paties vyro tamsiąją asmenybės pusę). Jų dviejų akistata vaizduojama pasitelkus šešelių teatrą – scenos šonuose apšvesti aktoriai ant putplasčio plokštës projektuoja savo šešelius. Žiūrovui demonstruojamos groteskiškos personažų pavidalų transformacijos ir šiurpūs veiksmai (šešeliai ryja peilius, nuo galvos raunasi ir žiaumojas plaukus). Šioje scenoje atskleidžiama Pono Q. beprotybė – aiškėja, kad žmonos ieškantis vyras

galbūt pats ją ir nužudė. Kulminacinė fantasmagorija greitai nutraukama ir efektinga vaizdų orgią keičia Pasakotojų sumišimas. Atvira, subjektyvią interpretaciją siūlanti pabaiga? Deja, ne. Regis, šioje vietoje sutrinka patys spektaklio kūrėjai, neapsisprendę, kaip traktuoti Pono Q. istoriją. Veiksmo logikos svetrumu sugrąžinimas aktoriams įžemina situaciją – regėta haliucinacija virsta Pasakotojų žaidimo teatru finalu. R. Bunikytės Moters slėpynės už kulis („moterims juk norisi kartais dingti“) ir deklaratyvus S. Venckaus Vyro sutrikimas – ne reikalinga psychologizacija, spektaklio finalą paverčianti perdėm rationaliui ir šabloniškai.

Atskirų pastabų nusipelno spektaklio muzika. Kompozitorė Aušra Vaštakaitė pasitelkia ir *minimal techno* žanru artimus elementus. Elektroniniai sąskambiai savitai išryškina vielų ir putplasčio objekty santykį, pabrėžiami aktorių manipuliacijos niuansai, o šiuolaikinės muzikos ritmai leidžia aktoriams laužyti pasakojimo iliuziją ir kamptuotais, klubinė estetika dvelkiančiais šokio judesiais panirti į savo tišką transą.

Po spektaklio lieka kiek prieštarangas išpūdis. Negalima neįvertinti dailininkės fantazijos, iš paprasciausiu medžiagų, šviesų ir šešelių konstruojančios išpūdingą ir originalų reginį. Sunku nepagirti laisve pulsuojančios aktorinės ekspresijos ir atlikėjų pastangų išlaikyti ironišką bei žaismingą santykį su personažais. Visa tai kartu su A. Vaštakaitės muzika epizodiškai vis panardina į absurdų ir ironija persmelktą teatrinį vyksmą, garantuotai pritraukiantį į lėlių teatrą jauną, kultūrių išpūdžių ieškantį žiūrovą. Tačiau taip ir lieke neaiški Pasakotojų santykų dramaturgija (ką jiems reiškia Pono Q. žmonos paieškos?), o pjesės autorius ir režisierės pasirinktas finandas nemotyvuotas ir net kiek banalus.

## Anonsai

### Vilniuje viešės „Junior Ballet“ trupė iš Paryžiaus

Vasarį 2 ir 3 d. vilniečiai turės ypatingą progą susipažinti su jaunaisiais Prancūzijos šokio talentais – M.K. Čiurlionio menų mokyklos Šokio teatre koncertus surengs trupė „Junior Ballet“. Tai Paryžiaus nacionalinės muzikos ir šokio akademijos auklėtiniai – 17–23 metų šokėjai, kurie, mokęsi ketverius metus, penktuojuose tobulinasi „Junior Ballet“ trupėje, rengiančioje pasirodymus Paryžiaus konservatorijoje, kitoje Prancūzijos vietose bei užsienyje.

„Junior Ballet“ trupė sudaro klasikinio ir šiuolaikinio šokio grupės, tad ir Vilniuje rengiamuose koncertuose bus galima pamatyti įvairios stilistikos choreografinių kūrinių. Klasikiniam paveldui atstovaus *pas de deux* iš Piotro Čaikovskio baletų

„Miegančioji gražuolė“, sukurta garsiausio XIX a. choreografo Marijus Petipa – tai reta proga palyginti šio chrestomatinio klasikinio baletu kūriniuose prancūzišką interpretaciją su Lietuvos nacionalinio operos ir baletu scenoje rodomu variantu.

Nicolas Paulas. „In no sense“



XX a. pabaigos šokio klasikai atstovauja Čekijoje gimusio choreografo Jiri Kyliano „Vakaro dainos“ (1987) pagal Antonino Dvoržako muziką. Brandus menininko kūrinių siekia atgaivinti primirštias vertybės – paauglystės naivumą ir tyrumą, draugystės, buvimo kartu džiaugsmą.

JAV moderniojo šokio pasaulyje puikiai žinomas Paulo Tayloro vadas ir kūryba. Jis kuria nuo XX a. 6-ojo dešimtmecio, dirbo su šokio legendomis Merce' Cunninghamu, Martha Graham, išbandė įvarius šiuolaikinio šokio stilius. „Esplanada“ (1975) pagal Johanno Sebastiano Bacho muziką įkvėpė kasdienis vaizdas: mergaitė, béganti į autobusą, todėl čia naudojami patys prasčiausiai judesiai – stovėjimas, bėgimas, slydimas, kritimas.

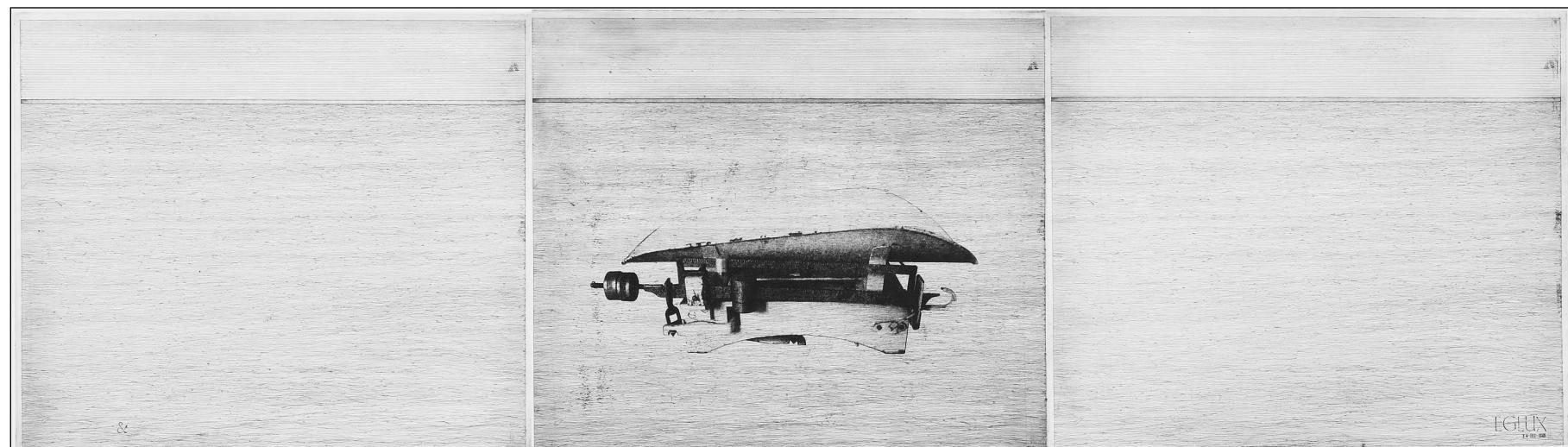
Visiškai naujas choreografinis kūrinių – „In no sense“ (2011). Jo autorius – Nicolas Paulas (g. 1978), Paryžiaus Operos baletu trupės šokėjas, kuriam pažystamas ir neoklasikinis (Rudolfo Nurejevo, George'o Balanchine'o, Rolando Petit, Johno Neumeierio) ir šiuolaikinis (Pinos Bausch, Angelino Preljocajus ir kitų) choreografijos stilius.

I programą taip pat įtraukta cho-

reografo Thomo Lebruno kompozicija „Bučinys“. Šis menininkas Lietuvos žiūrovams šiek tiek pažystamas – keletą jo darbų matė festivalio „Naujasis Baltijos šokis“ žiūrovai, kai trupė „Cie Illico“, kuriai ir vadovauja Thomas Lebrunas, priateatė spektaklius „Switch“, „Sapnai apie valsą“, „Nustėrės žvaigždynas“. Thomas Lebrunas yra bendradarbiaučiai su žinoma Lietuvos šiuolaikinio šokio menininkė Loreta Juodkaitė, bendras jų kūrinių – spektaklis „Daryk tai, nedaryk to“.

Paryžiaus nacionalinės muzikos ir šokio konservatorijos trupės „Junior Ballet“ koncertus Vilniuje organizuoja Nacionalinė M.K. Čiurlionio menų mokykla bei Prancūzijos institutas Lietuvoje. Koncertų pradžia – 19 val.

RENGĖJŲ INF.



Eglė Vertelkaitė. „Objektai. Svarstyklėlės“. 2009 m.

## Kirvis užšalusiai jūrai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

judesio ratilai – tai dar labiau pa-brėžia supamosios kėdės motyvas. Tačiau itin smarkiai šis kinemato-grafinės realybės efektas prasiveržia žiūrint į „Mergaitę“. Čia nujauchiamas ne tik fizinius, bet ir psichikos judesys – kylanti nežinomybės baimė, grėsmės nuojauta.

Tarp dviejų žvilgsnių – iš vidaus ir iš išorės – įkalinta personažė, regis, stingsta mūsų akys užlieta skaidriais, bet tirštais sakais. Tarp-tautinių žodžių ždynas aiškinia, kad „šelakas [ol. schellak] yra gamtinė derva, kurią išskiria vabzdžiai (vad. lakiniai kirminalai), parazituojantys ant kurių tropinių augalų“. Tai ne sintetinis, o vabzdžio kūne pagamintas lakanas. Vaizdo skaitymui tai nelabai svarbu, bet jo kuriamai atmosferai suteikia naują kvapą. Lyg šamaniškai teptant „gyvą“ glaistą galima būtų prikelti mechaninės atvaizdo reprodukcijos metu sunaikintą kūrinio aurą. O gal ir tarp kelių laiko akimirkų ištrigusią mergaitę.

Atspindžių fotografijos ir fotografių atspindžiai turi turtingą istoriją, kuri atrodo neišsemiamą kaip vienas iš kitų žiurinčių veidrodžių begalybė. Suomių fotografas Jorma Puranenės fotografuoja atspindžius ant aliejumų tapytų paveikslų. Šviesa ištrina portretą ir išryskina medinę lentą, ant kurios jis nutapytas. Blyksnis griauna iliuziją ir atskleidžia prožiškajos konstrukciją. Atspindys ne parodo, bet paslepia. O stingstantys užslenkančių kadrų atspindžiai ją atgaivina. Mergaitė atrodo lyg Alisa, ką tik išlinusi iš triušio urvo ir pakibusi be-orėje erdvėje. Kinematografinio svaigulio efektas.

Šios fotografijos, kitaip nei kiti parodos kūriniai, tiesiog vaidena, kuria belaike trijų išmatavimų iliuziją: egzistuoja mitiniame pasaulyje tarp sapno ir realybės. Jei ne jie, parodą galima skaityti kaip detektyvą su nusikaltimo įrankiais (kirvis, žirklys etc.) ir įkalčiais, paslėptais ir į dienos šviesą ištrauktais skeletais. Jie dokumentiški ir išmatuojami.

„Daiktus reikyt nagrinėti ten, kur jie vystosi, jų aplinkoje: praskelti daiktus, praskelti žodžius“, – sako Deleuze'as pokalbyje apie Foucault nesenai lietuviškai išleistoje Gilles'o Deleuze'o interviu rinktinėje „Derybos“. Iš ligoninės aplinkos atkeliau daiktais – kriauklė, stalelis,

svarstyklės, dubuo – atrodo kaip užkoduotas pranešimas kasdienybės penklinėje. Visi jie nurodo kūną, kurio čia nėra. Nėra net tų objektišku kūnų palikusių skyssčių, kurie pripildo dubenį. Visos talpos tuščios, bet jų tuštuma grėsmingai žymiai kaip aukštostas įtampos laidai.

Nepasirodžius nusikaltėliui detektyvas transformuoja iš siaubo filmą, kuriame žudo kasdieniai daiktai. Pagarsėjusios žudikės yra kriauklės, kurios kartu su vandeniu susiurbia ir kūnus. Amerikiečių menininkas Robertas Goberis dažnai naudojo kriauklių ir iš sienos kyšančių kojų motyvus. Pavyzdžiu, prastuvas su dvemis vaikiškomis kojelėmis victoju čiaupu. Aliužiai į amputuotas galūnes ir nefunkcionalius prastuvus atsirado per AIDS krizę ir, pasak menininko, nurodė nepagydumą, ap(si)valymo negalimybę.

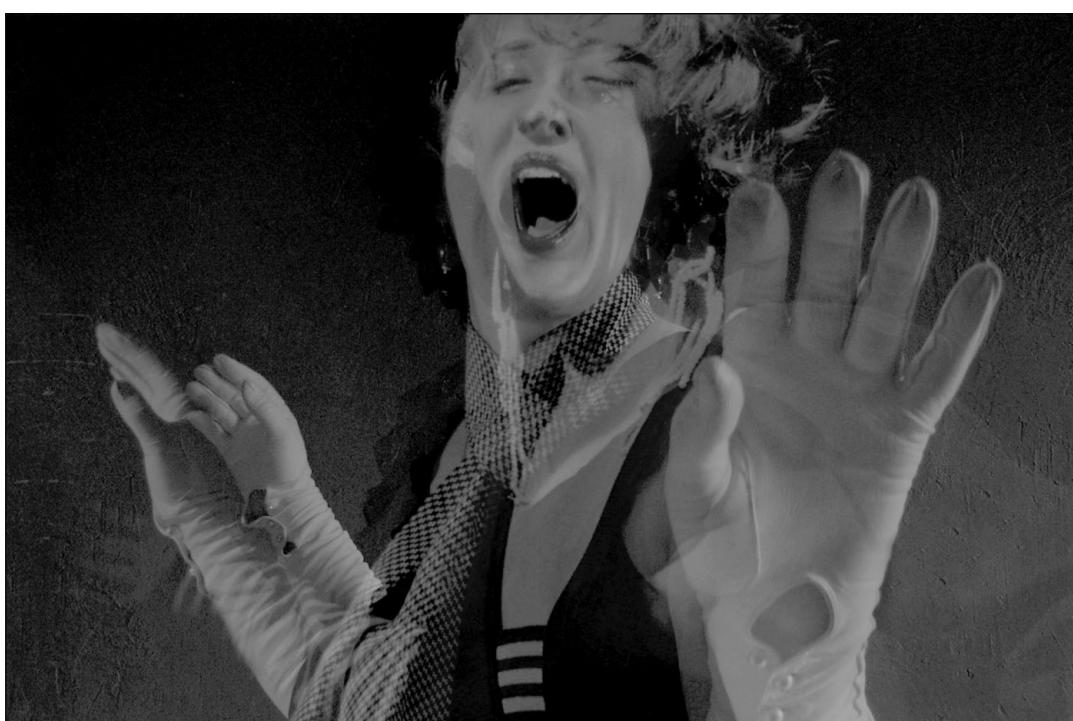
Vertelkaitės dabai su skaičiais jam primena japonų konceptualisto

Ono Kawaros darbus. Gal tik pasiskliovimas pačiais skaičiais ir jų sekomis be jokių pagražinimų ir slaptų prasmų. Tačiau Kawaros datos nerodo fizinės laiko ekspansijos į erdvę, neregistroja kaip Vertelkaitės „Metraštis“ kasdienybės tēkmės skaičiais. Kartais atrodo, kad menininkė siekia rankomis atliki kompiuterio darbą, išskleisti programą fizinėje erdvėje. 2010–2011 m. sukurta ofortų serija „<sup>2</sup><sup>0</sup>-tuojų laipsniu (2<sup>19</sup> = 524 288)“ yra būtent tokia performatyvi skaičiavimo praktika.

Arba iš pažiūros kuklus objektas „Lietuvių liaudies sutartinė „Skrido bitė tatato“ septyniais milijonais šešiaisiais šimtais keturiadasdešimt vienų tūkstančiu šešiaisiais šimtais (7 641

si ištrižainė, kertanti paveikslą plokštumą, neišvengiamai nukreipta į kūną. Patys kūnai (Eglės-Cindy, skeletų) yra neapibrėžti, pasiklydė tarp atspindžių daugiamatėse erdvėse, barokiškai nestabilūs: skriejantys, krentantys, neriantys. Menininkė sukirčiuoja ne tik erdvę ir laiką, bet ir tai, kaip juos jaučiamame kūnu. Apnuoginta, perskelta, kraujuojančia širdimi.

Vertelkaitė praskelia ne tik daiktus, bet ir širdį – metaforą grąžindama į realybę. Dekonstruoja romantinį vaizdinį kirviu. Kirvis svarbus dėl kirčio. Kirsdamas ne tik atskiri, padalini, bet ir pažymi – kaip Robinzonas naują dieną. Pasak menininkės, „kickvienas kirtis – lyg širdies dūžis, įkvėpimas ir iškvėpimas. Tarsi eilinis savęs įtvirtinimas, įrodymas, kad dar esi, egzistuoji.“



Eglė Vertelkaitė. „Padainuoti kartu su Cindy“. 2010–2011 m.

mainais. Ir nė pats velnias su žiny- nų leidėjais neatrinkis, „kas yra kas“.

Kaip performansą reikyt suvokti ir Eglės darbuose vykstantį laiko skaičiavimą. Menininkė jau seniai užbūrė matematika, fizika ir astronomija, fraktalai ir skaičių sekos. Tačiau abstrakčiomis proto operacijomis ji siekia suteikti kūnišką dimensiją, pajauti skaičius, jų žymimą pasikeitęs. Tai ne tas tūstantis istorinės laikas, nesibaigianti tēkmė, stabilus pamatas ir aiški atskaitos sistema. Dabar linija pakeitė ištrizas kirtis. Tai ne raistas, o ritmas, šokčiojimas, šokis. Tai sutrūkinėju-

600) ženklu“ (2007–2011). Ar tai nėra bandymas pasverti garsą, suskaidyti iki smulkiausių atomų?

Kadaise rašiau, kad Vertelkaitės kūryboje linija yra laikmatis, kad sa-vo begalinėmis paralelinių linijų sekomis ji brėžia laiko horizontą. Tų horizontalių paralelių dar yra, tačiau laiko skaičiavimas akivaizdžiai pasikeitęs. Tai ne tas tūstantis istorinės laikas, nesibaigianti tēkmė, stabilus pamatas ir aiški atskaitos sistema. Dabar linija pakeitė ištrizas kirtis. Kas atsitinka, kai įsimyli šešiolikmetė? Kirvis užšalusiai jūrai įsimin- ga į ją. O jūs matėte keturiadasdešimtmetę niekada nemylėjusią moterį? Kas atsitinka, kai ji įsimyli? Kirvis užšalusiai jūrai.

# Apie istorijų rašymą

Ištrauka iš įvadinio naujos knygos „(Ne)priklasomo šiuolaikinio meno istorijos: savivaldos ir iniciatyvos Lietuvoje 1987–2011 m.“ (LTMKS, 2011 m.) sudarytojų pokalbio

**Nepaisant to, kas ir kaip mėgina rašyti istoriją/as, tai visuomet sukelia daug aistų ir diskusijų. Nors iniciatorių leidinį interpretuoja kaip gana eklektišką ir ateityje plėstiną produkta, publikuodami Vytauto Michelkevičiaus ir Kęstučio Šapokos bandymą apibendrinti knygą ir nubrėžti jos interesų gaires tikimės sulaukti atsakomųjų tekštų.**

**Vytautas Michelkevičius:** Knygą sudarinėjome daugiašluoksninė principu, kad skirtingais kalbėjimo būdais, kuo įvairiapusiškiai atskleistume tą patį laikotarpį ir kartu pateiktume „istorijos“ daugiskaitą. Pripažink, kad menotyrininkus visuomet traukė tas neįvyniotas saldainis – parašyti Lietuvos šiuolaikinio meno istoriją ir būti pirmam. Su šia knyga mes esame pirmi, tačiau istorijos nerašom – tiesios suteikiam galimybę skirtiniams veikėjams papasakoti skirtinges istorijas. Taigi pirmame skyriuje jas pasakojamos menotyrininkų ir menininkų analitinių tekštų bei refleksijų forma. Antrajame skyriuje kalbiname pastaruosius dviešint metų aktyviausius menininkus apie jų iniciatyvas, šiuolaikinio bei tarpdisciplininių meno pradžią, galios ir tradicijos žaidimus. Trečiąjame skyriuje pateikiame surinktus vizualinius įrodymus iš parodų kvietimų, katalogų, informacinių medžiagų bei dokumentacijos. Jie savo ruožtu taip pat pasakoja nepriklasomų iniciatyvų istoriją – savo turiniu, savo grafiniu dizainu bei stilistika. Čia pristatomos daugiausiai LTMKS ar jas menininkų inicijuoti projektai, nes kodėl gali rašant istoriją nepasišiusius ir savosios versijos per vienos iš (ne)iniciatyvų prismę?

**Kęstutis Šapoka:** Nesakyčiau, kad esame pirmi (ir bent aš asmeniškai nesiekui tokį būti). Tiesiog šia knyga išsiterpiame į jau egzistuojančius pasakojimus. Bet kokiu atveju, tai nėra kokių nors „topų“ sudarinėjimas ar pretenzijos į vienintelę tiesą. Tiesiog per keliolika metų prirašyta daugybė tekštų, kurie pamėžu išsigrynio ir susiklyjavo į „generalinę“ mūsų šiuolaikinio meno istorijos versiją, tapo pasakojimo „vienaskaita“, kurioje persipina instituciniai arba tam tikrų grupių interesei. Todėl bandant (bent hipotetiškai) vėl sugrįžti prie mūsų šiuolaikinio meno „istorijos daugiskaitos“ kalbėtasi su tais menininkais, kurie per pastarąjį (dviešintmetį) kuravo kokius nors daugiau mažiau nepriklasomus festivalius, pavienius projektus, etc. Antra, kalbinom tuos, kurie buvo sulaukę (santykinių) mažiau mūsų dailėtyros dėmesio.

**V.M.:** Na, bet visi bandymai rašyti ir pasakoti vienaskaita yra tik galvos ir legendose, o apčiuopiamos

fizinės versijos – knygos – kaip ir nėra. Gal mums reikėtų kick plačiau paaškinti knygos skyrių struktūrą? Bandėme sudaryti (ne)priklasomo Lietuvos šiuolaikinio meno istoriją, tiksliau – surinkti, papasakoti ir pertekli jas kitu lūpomis. „Nepriklasomo“ – dviejopa prasme: ir Lietuvos, ir pačios meno scenos. Kas iš to išėjo? Gal tu aiškiau prisimeni, kodėl mes kalbėjomės su vienais, o ne su kitais žmonėmis? Aišku, bandėme prakalbinti beveik visus, kurie per pastaruosius du dešimtmecius vykdė menininkų iniciatyvų ir savivaldos projektus, bet kažkas liko ir už borto? Džiaugiuosi, kad parvyko prakalbinti visiškai skirtinges asmenybes: vieni iš jų atsitraukė iš meno scenos ir užsiima kita veikla, o kiti, priešingai, tapo žinomais ir įtakingais menininkais. Peržvelges visus tekstus, suvokiau įdomų faktą, kad praktiškai beveik visi kalbintieji buvo vyrai, o beveik visi rašantieji – moterys. Ar tai atsitiktinumas, ar lietuviškos meno scenos simptomas?

**K. Š.:** Dėl „simptomų“ nežinau. Nekyla jokių minčių... Pirmose dviejose dalyse išskleidžiamas gana platus kontekstas, o trečioji vaizdinė koncentruojasi į LTMKS ar jūnarių projektus. Taip yra todėl, kad pirminė idėja ir buvo surinkti būtent sajungos projektus. Tačiau pradėjus juos rinkti, paaškėjo, kad knygutei medžiagos lyg ir nepakanika, be to, vis atsirasdavo kas nors įdomaus iš šalies. Galu gale išėjo taip, kad beveik per dvejus darbo prie šios knygos metus „neplanuota“ dalis persverė LTMKS medžiagos dalį, kuri turėjusi būti pagrindine natūraliai atsidūrė trečioje pozicijoje kaip platenio konteksto dalis ir pirminio sumanymo atgarsis.

[...] Taip pat reikia pažymeti, kad iš pradžių labiau domėjomės XX a. devintojo dešimtmecio pabaiga ir dešimtuojų dešimtmeciu, todėl daugiau pokalbių apie tuos laikus. Kai pradėjo verti pastarojo dešimtmecio panoramu, knygą jau reikėjo užbaigti. Be to, aš visą laiką prieštaraus siūlymui pridėti į knygą daugybę visokių „žalių“ ir kritinės laiko disancijos neturinčių iniciatyvų.

Beveik nesigilinome į menininkų

**Paulina Eglė Pukytė:** „Geismų troleibusas“ (iš projekto „Identifikacija“). 1999 m.



grupių veiklą (išskyrus „Žalio lapo“, kuri pateko į „Jutempus“ prieštisto) todėl, kad, pasak vieno aktyvių dešimtojo dešimtmecio grupių lyderio (tuo metu, kai mes pradėjome rankioti medžiagą savo knygai), jau buvo sudarinėjama menininkų grupės skirta atskira knyga.

Kalbant apie prasminę knygos gi-ją, manau, kad net išsiplėtus kontekstams išliko bandymo (pradėti) apmąstyti oficialių ir alternatyvių iniciatyvų dviprasmišką santykį leitmotyvas. Nes juk ir pirminė idėja – „rašyti LTMKS istoriją“ – reiškė rašyti „alternatyvos“ istorija.

**V.M.:** „Alternatyva“, ypač dabar, yra problemiška sąvoka. Lietuvoje, manau, dar nėra tokios ryškios opozicijos kaip Vakaruose: institucijos bendradarbiauja su pogrindžiu (*underground*) ir su nepriklasomomis iniciatyvomis. Viena priežasčių galėtų būti nesena šiuolaikinio meno institucijų veikla ir nesusiformavusi tradicija. Kita priežastis – ypač mažas veikėjų skaičius šiuolaikinio meno lauke, todėl tie patys institucijų darbuotojai ir kuratoriai greta pagrindinio darbo užsiima ir pagrindine, ir paraleline veikla. Kartais tie užsiemimai īgauna ir partizaninės veiklos pobūdį, kai, pvz., didžiųjų meno institucijų darbuotojai, naudodamiesi institucijos resursais, kuroja individualius projektus už institucijos veiklos ir politikos ribų. Tai, manau, būdinga mūsų meno scenai. Aišku, būtų galima klausiti: kodėl gali nedirbantieji institucijos savarankiškai nevykdo nepriklasomų projektų? Atsakymas būtu maždaug tokis: dirbant individualiai ar su vienėja įstaiga, neįmanoma išsilaikei dėl Lietuvos socioekonominės situacijos ir kultūros rémimo politikos, nes praktiškai nėra jokios sistemos, kuri remtų nepriklasomų organizacijų infrastruktūrą. Lietuvoje nebiudžetinėms ir nevyriausybėms įstaigoms teikiama tik dalinė projektių parama, todėl nepriklasomų renginių vyksta tik dėl spontaniškų individualių iniciatyvų ir / arba be jokio biudžeto.

Lietuvoje greičiausiai būtų galima nubrėžti opoziciją tarp šiuolaikinio meno ir tradicinio meno ins-

titucijų (kaip Dailininkų sąjungą). Laikantis šios skirties, nesunku suprasti, kad visi, kurie oponuoja tiek vienai, tiek kitai institucijų grupei, tampa užscenės dalimi (*off-scene*). Tada paradoksaliai komercinė šiuolaikinio meno galerija galėtųapti alternatyva tradicijai. Žodžiu, manau, kad reikštų rimto analitinio straipsnio, kuris įvertintų ir atskleisti lietuviško meno scenos galios ryšius ir pozicijas bei opozicijas.

**K. Š.:** Man atrodo, kad nauja tradicija nesusiformavo dėl kitų priežasčių – visų pirmai dėl sovietmečio tėsinėj, besidriekiančių per XX a.

septintojo dešimtmecio kartos mentalitetą, būtent šiuo metu patiriant didžiausią institucinę ir moralinę krizę, „atkritimą“, arba tiesiogiai per sovietines dinastijas. Mūsų šiuolaikinio meno dvidešimtmecio istorijoje dominuoja kokybiško lūžio įvaizdis ir pozityvus, netgi revoliucinis tam tikrų institucijų (grupių jose) vaidmuo. Atsiceit be tų institucijų neturėtume šiuolaikinio meno.

Sovietmečiu (ir vėlyvuju) įsitvirtino, klestėjo ir didžiausią įtaką darė ne ideologiskai angažuota (principinga komunistinė), bet jokių ideologinių ar moralinių principų neturinti arbienintelius – karjerizmo (bet kokiomis priemonėmis) – motyvu besivadovaujanti nomenklatūros dalis. Daugelis tos nomenklatūros atstov(i)ų turėjo puikią „uosolę“, gerai orientavosi brėstantčioje permainų situacijoje ir stengėsi pragmatiškai tuo pasinaudoti, „pasikinkyti“ tuos procesus. Patriotinės, idealistinės sajūdžio aspiracijos, „priklasomybė“ ar „nepriklasomybė“ šiuo atveju neturėjo jokios reikšmės. Šios nomenklatūrinės dinastijos Sajūdžio suirėtės metais nepastebimai, bet sėkmengiai perėmė didžiąją dalį naujų institucijų, o gilesniuose lygmenyje sustabdė arba bent pristabdė sociokultūrinius lūžius.

Jei į šiuolaikinio meno genezę pažvelgtume per šią prismę, tai pamatyume, kad generalinė „naujosių dailės“ istorija skiltų į mažiausiai dvi prieštaragingai saveikaujančias konceptualias dalis – savaiminius dailės lūžius, transformacijas, arba nepriklasomų iniciatyvų „iš apacio“ lygmenį, ir naujuju institucijų kontekstą, kuriamie „esminiai lūžiai“ buvo labiau suvaidinti.

Matyt, kad ir kaip vartytume situaciją, kad ir kokias hipotetines kreives braižytume, naujosios „miliujonų žarstančios“ institucijos, pvz., Soroso centras, tiesiog negalėjo nepatekti į tam tikro luomo interesų ir įtakos laukų ir negalėjo išvengti viso to mūsų dailės istorijai garbės nedarančio užkulisių intrigu ir „darbo metodų“ purvo.

Dabar grįžkime prie nepriklasomų iniciatyvų. Prisimenu (turbūt retorinį) klausimą, kuri prieš keletą metų aptikau kažkuriame oficiozi-



nio institucinio projekto kataloge: „Koks būtų dabartinis Lietuvos meninis gyvenimas, jei nebūtū ŠMC? Jei pagrindinė ir didžiausia šiuolaikinio meno pulsą šalyje fiksuojanti institucija (kursyvas – K. Š.) nebūtū išgyvenusi savo esminės transformacijos 1992 metais?“ Iš tiesų, iš klausimą labai paprasta atsakyti.

Šiuolaikinis menas sėkmengai vystėsi ir funkcionavo jau nuo kokių 1987–1988 metų (o kompozitorų atveju – ir nuo 1985 m.) – taigi gerokai prieš iškuriant ar persorganizuojant „naujoms“ institucijoms. Medijų menas ar medijos kaip tokios dešimtajame dešimtmecijje kelią kur kas sėkmengiai skynei ne institucijose arba bent jau paraleliai joms. Maža to, institucijos stengesi visaip blokuoti su medijomis susijusius sajūdžius, nes juos sunkiau kontroliuoti. Vadinas, ūkinis ūkinis menas per (santykinių) nepriklasomų iniciatyvas, neformalių kultūrą atėjo į Lietuvą, surešėjo ir be „pagrindinių“ institucijų, nes tai buvo kur kas globalesnių savaiminių permainų banga. Todėl kokios „esminės transformacijos“ įvyko 1992 ar 1993 metais?

Šiuolaikinis menas, ko gero, tikrai būtų panašus į dabartinių. Klauskamas galėtų būti nebent tokis: ar būtų susiformavusi mobilesnė ir demokratikės privačių iniciatyvų, mažesnė „centrų“ sistema, ar vis dėlto bet kuriuo atveju būtų atsiradę valstybinis juridinis vienetas?

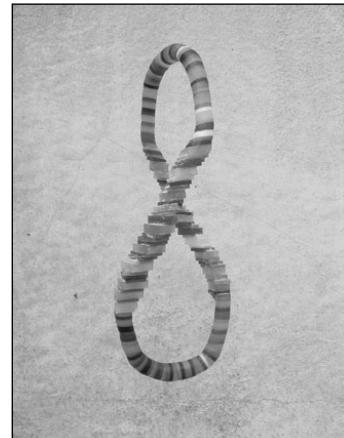
**V.M.:** Suitringavai klausimu „kokis būtų dabartinis Lietuvos meninis gyvenimas, jei nebūtū ŠMC?“ Atsakymo būtų galima ieškoti kaimyninėse šalyse. Pavyzdžiu, Talino parodų rūmuose ([www.kunstihonne.ee](http://www.kunstihonne.ee)) nebuvu tokijų perversmų kaip pas mus Vilniuje, ir ši institucija iš dailes yra be programinio stuburo. Ji funkcionuoja daugiau kaip parodų salė, suteikiama išoriniams kuratoriams, bet ne kaip griežtą meno politiką formuojanti institucija. Formaliai Talino parodų rūmai yra viešoji įstaiga, valdoma tarybos (jų sudaro maždaug pusė senosios dailininkų sajungos atstovų, o kiti yra nepriklasomi eksperčiai.) Pastaraisiais metais, kadangi pats kuravau

# Tvirtas kaip sapnas

Paroda „Dreamscape“ galerijoje „AV17“

Jurgita Ludavičienė

Kadaije vienas studentas, vėliau tapęs kolega, kaip medžiagą savo diplominiams darbui pasirinko akmenį. Viskas būtų visiškai iprasta ir normalu, jei darbo tema nebūtų buvusi „Debesis“. Debesis iš akmens skambėjo oksimoroniškai, skulptūra išėjo nevykusi ir nickas tuo nesistebėjo, o atvirčiai – jautėsi teisūs, su prastai slepiamu gailėčiu laukdami, kol autorius baigs



Sandra Malaškevičiūtė. „8“. 2011 m.

kalti vingius rausvo granito gabale, turinčius nužymeti debesies iškilimą. Ir ežiui aišku: akmeninis debesis pasmerktas nesékmei. O metalinis sapnas? Galerijoje „AV17“ eksponuojama Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos metalo menininkų paroda pretenzingu pavadinimu „Dreamscape“ nurodo iš sapnų landšaftą ir, tiesą sakant, painiojasi su tėstiniu „Artscape“ projektu, jau seniai vykstančiu „Vartu“ galerijoje. Tieki to, net jei nekreipsimė dėmesį į, matyt, madingą (nes kai- tai turbūt sunku paaiškinti „landšaftinių“ pavadinimų suaktualėjimą) žodžio darybą, pirmoji asociacija taip pat oksimoroniška: toks efemeriskas objektas kaip sapnas, iškinutys į kietą medžiagą (metalą, medį, plastiką etc)? Sapnas, perteiktas

šiuolaikinės juvelyrirkos priemonėmis. Aišku, čia vėl išivelia lietuviškos terminijos problema, nes iš tiešų tai jokia juvelyrika. Ir tai, kas eksponuojama parodoje, nepriklauso nei metalo meno, nei juvelyrirkos sričiai, tačiau lietuviškai to vis dar nera kaip kitaip pavadinti.

Atmetant termino ir pavadinimo keliamas problemas, vis dėlto akiavizdu, kad sapnų peizažai – iš tiesų dėkinga tema, į kurią su džiaugsmu atsiliepė keturių šalių menininkai. Būtent tai ir atrodė įdomiausia parodoje: galimybė greta pamatyti Baltijos šalių autorų darbus – lietuviškus, latviškus, estiškus ir lenkiškus sapnus. Kontrastinga, kaip ir koncepcija, yra pati parodos eksponavimas, kurios autorius Eimantė Ludavičiūtė miniu ne veltui: eksponavimas daugiausiai ir sukuria šią parodą. Traupūs, smulkūs objektai išdėlioti ant grubių pilkų dėžių lyg nuotrupos, kurias pavyksta prisiminti pabudus, kaip sapno nuolaužos, kurių pasiekė išgelbėti iš kitos realybės, ir dabar jie guli galerijoje, keisti, neaišku, kam reikalingi ir kur pritaikomi. Ir teisingai, nes jie juk ne iš čia.

Sapnas ne veltui yra vienas iš fenomenų, žadinančių tyrinėtojų, potyti ir dailininkų smalsumą bei vaizduotę. Ką jau kalbėti apie tiesiogiai jais užsiimančius sapnų aškintojus ir būrėjus. Arba užkietėjusius sąmoningų sapnų (*lucid dreams*) sapnuotojus. Kur persikelame, kai užmiegame? Kodėl neretas mūsų kas naktį sapnuoja vis tuos pačius veidus arba tas pačias vietas? Ar įmanoma valdyti sapnus? Ar tikrai sapnai būna pranaši? Kai kam naktis – vieta, kur akis į akį susitinkti su savo baimėmis ir prabundi išpiltas šalto prakaito, kai kam – atgaiva ir galimybė paklaidžioti po tikru ir išvaizduojamų vietų žemėlapį, patirti keičiasių nuotykių ar neįtikėtinų būsenų. Tačiau kaip tai perkelti į nejudrią, nepaslankią materiją? Viskas, kas ateina į galvą iš sėkmings bandymų, tai siurrealizmas. Magiškasis realizmas. Kartais dar video-

menas. Buñuelis, Dalí. Bretonas. Viola. O šiuolaikiniai metalo menininkai?

„AV17“ iš ši klausimą atsako tik iš dalies, nes ekspozicija labai netolygi: nuo konceptualiu ir kokybiškų pripažintų autorų kūrinių iki silpnų studentiškų darbelių – regisi, kad ir atrenkant darbus remtasi logika, kurios kitaip nepavadinsi, tik sapniška. Tvirčiausiai ir stipriausiai atrodo estų autoriai. Tannelis Venenre, kurio personalinė paroda neseniai buvo užpildžiusi visą „AV17“, eksponuoja oniriškai melyną kaklo papuošalą. Ketli Tiitsar susipyne ritmiški metaliniai ažūrai (sapno pasikartojimas?) dengia prozišką medį – atsidarančios ir užsidarančios segės tarsi įkūnija sapno apie gržimą ten, iš kur iščiai, efemeriskumą. Ispūdži daro plokščio medžio tekštūros ir erdvino metalo ažūro dermę.

Pilleriin Jūrisoo žiedai-nežiedai su tolyn nutištaniomis pilkomis akiomis, lyg neturėtu pabaigos, primena rūku aptrauktą peizažą, galintį pasirodyti tarp miego ir būdravimo. Kristi Paap metami žvilgsniai į kitą realybę įskūnija jaspio ar koralo uogomis ant plokštės, iracionaliai kraujuo raudonumo alyvmedžio pakabučiais su neįžvelgiau prasmiu krūviu. Katrin Beljaev kuria įtampą rodydama, kaip plonutė adata negali pasiekti tikslą. Adata tarsi strėlė tiesiasi link magneto, bet taip ir nepasieka jo – kaip sapne, kai namas ar indas staiga nutolsa, o judėjimas prie jo nickai nesibaigia... Julios Marios Kunnapp juodmedžio apyrankė labiau panesči į skulptūrą, kuria žvilgsnis aptakiai nuslysta, o protas taip ir nespėja suprasti, ką matė. Aišku, galima būtų pasitelkti Nilso Hinto kontaktinius lešius ir nors kartą pasaulį išvysti rožinėje šviesoje pro rožinį kvarcą, išgaubtą ir sunkiai atpažįstamą, – bet tai juk nepadės. Annika Kedelauk, Birgit Skolimowski, Ettel Poobus – estų desantas diktuoja visos parodos stilių: stipru, konceptualu ir ko-

kybiška, palyginti su kolegomis.

Lietuviai ši savotiškā estiškā iššūkį atremia gerokai silpniau, nors pirmose gretose besikaunantys Šarūnė Vaitkutė, Dainius Narkus, Viita Pukštaitė, Eglė Čėjauskaitė-Gintalė, Sandra Malaškevičiūtė, Jurgita Erminaitė ir deda pastangas. Vis dėlto jas niekais paverčia visur esantis ir nebe pirmą grupinę ekspoziciją blaškantis Mėnulio Katinas bei blankūs studentiški darbai, visiškai neatitinkantys parodos lygio. Todėl

organinio stiklo, apsimetancius audinio gabalėliais, o paskui susiliejanties draugėn į nebaigtą begalybės simbolį tarsi kokiam Davido Lynch filme. Apie Sauliaus Vaitiekūno akmeninį kišeninį laikrodį, labiau priklausantį Buñueliui ar de Chiriko, o ne Lynchui.

O ką galima pasakyti apie parodoje rodomas lenkus ir latvius? Ju dalis menkiausiai kickybiškai, tačiau kokybės požiūriu įdomūs dekoratyvūs Arekas Wolskis ir Karolina Bik



Eglė Čėjauskaitė-Gintalė. „Šleifas I“ ir „Šleifas II“. 2011 m.

apie vienus ko nors sakyti nesinori, o apie kitus dar anksti. Geriau kalbėti apie Eglės Čėjauskaitės-Gintalės „Šleifus“, primenančius savotiškus „odekolono purkštukus“, kurie paskleidžia lašelius po patalpą ar padengia kūną, apie Šarūnės Vaitkutės ir Dainiaus Narkaus seges, kuriose išvirkšioji pusė tampa geraja – visai kaip gyvenime. Juk taip dažnai sapnudamai suprantame tiesas, kurios realybėje atrodo miglotos, sapniškoji tikrovė parodo viską tarsi kitose šviesoje, kuri galbūt išryta vienintelė įmanoma? Kaip tas kinas, kuris sapnavo, kad yra drujelis, o atsibudės nuskrido. Apie Vitatos Pukštaitės augalus, pakartotus emalyje ir savaiame reprezentuojančius gražesnės, sukilintos tikrovės fragmentus, apie Sandros Malaškevičiūtės įvairias palvius skutelius iš

(Lenkija), latvė Ilze Kibure, atspaudusi savo sapnus ant popieriaus ir prašanti jų nesaikyti – jie savaiame vertingi savo buvimu ir suteikia galimybę bent žvilgtelėti į kaimynų daržą, nors Jame galima buvo tikėtis ir labiau smalsumą žadinančių objektų. Tačiau, kaip jau minėjau, sapne – sava logika. Ir savitai, po kuriuos, ko gero, dar teks pasivaiščioti kuriame nors iš begalės būsimų sapnų. Nes mažai kas yra toks pastovus ir tvirtas, kaip nuolat pro pirštus slystantis sapnas. Ypač tuomet, kai jis iš sidabro ar akmens.

Paroda veikia iki sausio 28 d.  
Galerija „AV17“ (Aušros Vartų g. 17,  
Vilnius) dirba pirmadienį–šeštadienį  
10–19 val.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

ten vieną parodą, ne kartą teko lanstyti Talino parodų rūmų parodas, taigi susidarė išpūdis, kad programa yra labai marga – nuo „sunešinių“ klasiinių dailininkų parodų iki personalinių pasaulinių šiuolaikinio meno žvaigždžių Sophie Calle ar grupinių parodų su Olafuru Eliasonu ir kitaip panašaus garsumo menininkais. Talino parodų rūmų programa yra žymiai margesnė ir įvairės nei ŠMC, nes joje dirba tik du kuratorių, o dauguma parodų yra kuruojamos neprilausomų vietinių ar užsienio kuratorių. Ten kasmet viešai skelbiamas terminas paraškoms tekti, o taryba svarsto paraškias ir sudarinėja programą. Apie 500 kv. m salėse kasmet vyksta apie devynias kuruotas parodas.

Rygoje, kiek pamenu, sovietme-

lio Parodų rūmai buvo parduoti ir / ar nugriauti, todėl ten išvis nėra erdvės šiuolaikiniams menui, ypač didesnio mastelio, rodyti. Nors Ryga yra dvigubai didesnė už Vilnių, joje tėra vos keletas nedidelų erdvų (VDA galerijos dydžio), kuriose geriausiu atveju gali vykti šiuolaikinio meno solo parodos.

Tačiau Rygoje gausu nepriklausomų meno iniciatyvų, kurios kuruoja daug spalvingesnę šiuolaikinio meno sampratą nei Vilniuje. Pavyzdžiu, kartu su „Jutempus“ savei veiklą pradėjusi menininkų pora Raitis ir Rasa Šmitai išsiųstė į neprilausomos nevyriausybinių organizacijos RIXC – naujiųjų medijų kultūros centro. Jis nuo 1996-ųjų rengia festivalį „Art+Communication“, leidžia tarptautinį mokslinių menininkų leidinių, rengia konferencijas, parodas, perkausas ir daugybę kitų renginių. Gal ir ironiška, bet jie

nuomojasi patalpas iš senosios dailininkų sajungos, kuri yra įskūrusi irgi tame pačiamate pastate. RIXC taip pat užsiima ir meno kūrinių produkcija bei kuruoja medijų meną, kurio Lietuvoje praktiskai niekas nerodo. Taip istoriškai dėl tam tikrų nedidelų pokyčių mažose valstybėse susiformuoja savitas šiuolaikinio meno skonis. Vilniuje propaguojamas konceptualaus šiuolaikinio meno skonis, o Rygoje – medijų menas ir įvairūs tyrimai bei technologijomis pagrįsti eksperimentai. RIXC itaką galima matyti ir jaujanu lygiu menininkų kartoje, pvz. Gints Gabrāns, Voldemars Johansons (Swedbank premijos nominantas 2009 metais), Mārtiņš Ratniks, Jānis Garančs ir kiti.

Lietuvoje panašią linkme į Norėda ir Gediminas Urbanai su „Jutempus“, o vėliau iš su laboratorija „Vilma“, bet po daugelio kliūčių ir

nedraugiškų sąlygu, apie kurias paskoja pokalbyje, atrado savo nišą dėstydamis užsienio universitetuose ir akademijose. Taip Lietuvoje meno scenos polifonišumas dar labiau sumažėjo.

**K. Š.:** Situacija tikrai keista, nes, pavyzdžiu, ŠMC jau daug metų praktikuoją taktiką kviečiant kuratorių (net ir „žalius“) iš užsienio, o vietinę terpę arogantiškai ignoruoja. Vyksta išimtinai etatiniai ir „savovo rato“ subordinacijos principais girstos projektų kuravimo dalybos. Galbūt bijoma konkurenčios? [...]

**V. M.:** Paskutinis klausimas: kam ši knyga būtų įdomi ir naudinga? Pirmiausiai, aišku, patiemis meno lauko dalyviams ir kritikams. Taip pat labai svarbus buvo mūsų siekis padaryti pradžią Lietuvos meno istorijos sluoksniai, kuri galėtų padėti kitiems kaip atspirties

taškas. Keista, kad iki šiol nėra nė vienos Lietuvos šiuolaikinio meno istorijos, tad mes turime teisę lengva ranka paskelbtį šią knygą pirmąja istorija. Aišku, turint omenyje tai, kad Lietuvos kiekvienas profesionaliai dirbantis konkretioje srityje ir ką nors nuveikęs jau yra pirmasis. Be to, žinoma, knyga turėtų būti įdomi jaunesnėms kartoms, nevyenusioms ir nepatyrusiomis tų dešimtmeciu menų pulso.

**K. Š.:** Nemanau, kad šiam pokalbyje verta aiškintis, kam ji bus naudinga, ir mūsų „meno scenos simptomų“. Juk ši knyga – ne koks „akademinis“ veikalas su priva-mais reikalavimais „pagrįsti problemą“ ir t. t. Laikas parodys, ar ši knyga buvo kam nors įdomi ir naudinga ir ar jis atskleidė kokius nors „simp-tomus“.

\* Istraukos kalba netaisyta

# Vokiečių kino dienos

Nauji Vokietijos, Austrijos ir Šveicarijos filmai

Susipažinti su naujausiais filmais iš Vokietijos, Austrijos ir Šveicarijos vėl kviečia Vokiečių kino dienos, kurios vyks vasario 2–24 d. Vilniuje („Skalvijos“ kino centre ir kino teatre „Pasaka“, vasario 2–8 d.), Kaune (kino teatre „Römuva“, vasario 9–15 d.) ir Klaipėdoje (Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro Parodų rūmuose, vasario 17–24 d.). Jau tradiciniu tampančių renginių pristato Goethe's institutas kartu su Austrijos ambasada Vilniuje ir Šveicarijos ambasada Latvijoje ir Lietuvoje.

**Vokiečių kino balta varna**  
Andreasas Dresenas

Kino dienias Vilniuje pradės pagrindiniu Kanų kino festivalio programos „Ypatingas žvilgsnis“ prizu apdovanotas žymaus vokiečių režisierius Andreaso Dreseno drama „*Sustojimas pusiaukelėje*“ („Halt auf freier Strecke“, 2011). Filmo heroinai Frankas ir Simona įgyvendino savo svajonę – jie laimingai gyvena name užmiestyje. Frankui smegenyse diagnozuojamas neoperuotinas auglys. Staiga šeimai tenka susidurti su artėjančia mirtimi. Kaip susitvarkyti su šia situacija – ne ligoninėje ar mirštančiu slaugos namuose, o savyje, šeimos rate, namuose?

Kas iš tiesų atsinka žmogui, jo šeimai ir draugams, kai mirtis stai-ga užkerta kelią visiems gyvenimo planams, klausia Andreasas Dresenas. Šis režisierius vokiečių kine yra lyg balta varna. Gimė Rytų Vokiečių teatralų šeimoje, jis nuosekliai kuria filmus apie buvusius VDR gyventojus, naujos vokiečių visuomenės portretą, todėl jo filmų herojai dažnai susiduria su klausimu, kaip rasti savo vietą toje naujoje visuomenėje.

Produktivus kūrėjas dirba televizijoje, teatre, stato operos spektaklius, bet svarbiausia, žinoma, yra kinas. Savarankiskai kine Dresenas nuo 1992-ųjų. Jis stengiasi dirbtį su ta pačia grupe, dažnai filmuoja tuos pačius aktorius. Tarptautinės šlovės Dresenas sulaukė 2002-aisiais sukūrės tragikomediją „Kavinė „Halbe Treppe““ apie dvi trisdešimtmečių poras, kurios netikėtai patiemis sau susikeičia partneriais. Šis vokiškas „Dogmos '95“ filmas atskleidė, kaip pasikeitė rytu vokiečių mentalitetas ir pasaulis. Subtilus humoras jausmas padėjo Dresenui sukurti originalų filmą, kuriame kasdienybės absurdas neatsiejamas nuo tragedizmo. Tada Dresenas kalbėjo: „Juoktis kine kartu su kitais jau savaime yra vaistas nuo vienatvės, nes tai patirtis, kuria dalijamas.“

Jau pirmuojuose filmuose išryškėjo unikalus Dreseno požiūris į personažus: jis tarsi yra vienas iš jų, bet kartu sugeba pažvelgti į bet kurią situaciją iš šalies ir su humoru. Jis sugebėjo sukurti komediją apie kino kūrimą „Viskis su voda“ (2009) taip, kad banali ir ne kartą kine eksploatuota tema staiga nu-

stebino netikėta intonacija ir pamastymais apie gyvenimo prasmę. Dreseno filmai dažnai surukia „gyvenimo užrašų“ išpūdį – filmuojama greitai, su maža grupe, gatvėje, be specialių bėgių ar kranų, kartais maža skaitmeninė kamera, žmogaus akių lygyje. Todėljo filmai „Policininė“ (2000), „Vilenbrokas“ (2005), „Vasara Berlyne“ (2005) sukelia intymumo ir atpažinimo išpūdį.

Dresenas pasakoja apie savo amžinkus, jo personažai dažnai yra žmonės, kuriuos sutinkti gatvėje, parduotuvėje, jie paprasti ir neatlieka žygarbių. Režisierius sako: „Nemoku kurti filmą apie žmones, kurie man nepatinka ar yra visai svetimi.“ Dreseno filmuose daug improvizuojama, jis filmuoja daug dublių, kol atrandamas tikslus filmo ritmas. Be galio svarbūs režisierui yra filmų herojų dialogai. Dresenas mėgsta provokuoti. Tai paliudijo vienas netikėčiausiu filmų apie meilę – 2008 m. Dreseno sukurtas „Devinas debesis“ („Wolke Neun“) pasakoja apie penkiasdešimtmetės ir aštuoniaskesdešimtmečio aistrą. Seksas tarp pagvenusių žmonių kine buvo tabu. Šis su jaunystės kultu ir kino erotikos stereotipais polemizujantis Dreseno filmas sukelė ovacijas Kanuose.

Režisierius primena savo filmo „Policininkė“ herojė idealistę. Šiam filme yra tokis policininkės ir mažo berniuko dialogas: „Kokia tai liga?“ – „Nežinau, kaip ji vadina ma.“ – „Ar tavo mamai ką nors skauda?“ – „Taip. Sielą.“ – „Sielą? Ar žinai, kas tai?“ – „Taip. Ji mūsų viduje.“ – „O kaip ji atrodo?“ – „Jos nepamatysi.“ – „Ar tai gerai, ar blogai?“ – „Matyt, gerai.“ – „Tikrai.“

## Vokiečių kino naujienos

Dalį Vokiečių kino dienų programos sudaro filmai, kurių premjera įvyko pernai Berlyno kino festivalyje. Konkurse rodyta Ulricho Köhlerio egzistencinė drama „*Miego liga*“ („Schlafkrankheit“, Vokietija, Prancūzija, 2011) tarptautinės žiuri buvo apdovanotas „Sidabriniu lokiui“ geriausiam režisieriui. Filmo herojus Ebo Veltenas vadovauja projektui, kuriuo siekiama įveikti miego ligą Kamerūne. Daug metų praleidė Afrikoje, gydytojas ir jo žmona Vera norėtų grįžti į Vokietiją. Tačiau išvyksta tik Vera su dukra. Ebo ketina parsikristi vėliau. Po trejų metų jaunas medikas iš Paryžiaus PSO užduotimi atvyksta įvertinti pagalbos projekto Kamerūne. Jis sutinka Ebo Velteną – vokiečių gydytojas visiškai žlugęs. Režisierius sako: „Pirmine paskata buvo tarptautinė pagalba teikiančiu gyvenimą Afrikoje. Man rūpejo, kaip jie gyvena aplinkoje, kurioje visada lieka privilegiuotais prasalaiciams. Mano tėvai dirbo pagalbos projekte Zaire. Keletą metų augau kaimelyje prie Kongo intako.“

Berlyno kino festivalio įkūrėjo Alfredo Bauerio premija apdovanotas konkursinis filmas – vaidybini-

nis garsaus dokumentinio kino kūrėjo Andreso Veicilio debutas „*Kas, jei ne mes*“ („Wer, wenn nicht wir“, 2010). Jis nukels į skausmingą vokiečių naujosios istorijos tarpsnį – 7-aji dešimtmetį. Jo pradžioje Bernwardas Vesperis (August Diehl) – populiarus nacionalsocializmo laikų poeto Willlio Vesperio sūnus – susipažista su bendrakurse Gudrun Ensslin (Lena Lauzemis). Drauge jaunuolai ketina pakeisti pasaulį, bet jų kelias išsiširkia. Susitikimas su Andresu Baaderiu savęs ieškantiems Gundrun ir Bernwardui bus lemtinas. Filme susipina besiformuojančio vokiečių terorizmo, didelės žlugusios meilės, girovimo ir savigriovos istorijos. „Norėjau atsiriboti nuo žinomų vaizdų ir priartėti prie asmeninių, taip pat politinių, biografinių ir socialinių paskatų. Kas yra žmonės, kodel jie negali susitaikyti su šiuo pasauly?“ – klausia režisierius.

Kelis 2011 m. Vokietijos kino apdovanojimus pelnė kitas konkursinius pernykštės Berlinalės vokiečių filmas – seserų Nesrin ir Yasemin Samdereli „*Almanya*“ (2011) – komiškas epas apie turkų imigrantus, be kurių 7-oji dešimtmečio Vokietijos ekonomikos klestėjimas būtu neįmanomas. Šis vokiečių istorijai tokis svarbus įvykis rodomas pasitelkus vienos šeimoms, kurios istorija šiltai ir su humoru pasakoja 1964 m. iš Turkijos į Vokietiją atvykusio Huseino Jilmazo anūkė, likimą. „Mes turkai ar vokiečiai?“ – klausia mažasis Čenkas. Jis sutrikęs, mat klasėje kabaničiamė dideliam Europos žemėlapymejo jo gimtajai Anatolijui nebeliko vietus.

Pernai Vilniuje surengtų Vokiečių kino dienų svečio Roberto Gwisdeleno tėvas, populiarus aktorius Michaelis Gwisdelės vaidina Floriano Cosseno filme „*Daina manyje*“ („Das Lied in mir“, 2010), apdovanotame daugybė prizų, tarp jų ir 2010 m. Monrealio kino festivalio žiūrovų ir FIPRESCSI apdovanojimais. ...Persėdama į kitą lėktuvą Buenos Airėse, Maria išgirsta vaiškišką ispanišką dainelę ir sutrinka. Iš kur jai, jaunai vokietei, pažistama ši melodija ir šis tekstas? Ieškodama atsakymo, ji sužino tiesą apie savo šeimą ir tapatybę. „Daina manyje“ – stilinga istorija. Režisierius jautriai perteikia fizines detales ir dažnai užmirštamus kalbos barjerus.

Sudėtingus meno ir gyvenimo ryšius filme „*Nematomoji*“ („Die Unsichtbare“, 2010) narploja režisierius Christianas Schwochowas. Finos niekas nepastebi, jis pati stengiasi likti šešelyje, nors ir studijuoją aktoriystę. Naktį, kai jos neigali sesuo negali užmigti ir daužo galva sieną, Fina įjungia kamerą, kuria šokio ir dainų spektaklį. Nors Finai stinga pasitikėjimo savimi, i ja atkreipia dėmesį garsus režisierius. Jis ižvelgia Finoje tripią Kamilę. Fina priima svetimą tapatybę. Būdama Kamile ji pažadina savo moteriškumą. „Nematomoji“ – tai ir filmas apie spektaklio kūrimą, o teatro plastis-



„Miego liga“

kumą Schwochowui pavyko pertekti bene geriausiai.

## Šveicarų filmai

Šveicarijos ekranuose dar tik pa-siroydiantis Pascilio Vedosci trileris „*Manipuliacija*“ („Manipulation“, 2011) sukurta pagal vieną reikšmingiausius Šveicarijos pokario romaną – Walterio Matthiaso Diggelmanno „Das Verhör des Harry Wind“. 7-ajame ir 8-ajame dešimtmečiais romano autorius kartu su Maxu Frischu ir Friedrichu Dürrenmattu buvo laikomi iškilusiaisiai šveicarų autoriais. Romane Diggelmannas rodė politikams tarnaujančių viešųjų ryšių pasaulį ir manipulacijas. Filmo veiksmas perkelia į 1956-ųjų Ciurichą. Kompromituojanti nuotrauka Šaltojo karso įkarštystė demaskuoja garsų Šveicarijos reporterį kaip sovietų žvalgą. Neatlaikės spaudimo šis nusiužudo kertos kambaryje. Specialiųjų agentų Rapolą iš kovos su šnipinėjimu skyriaus kankina abejonės. Ar nuotraukos buvo tikros? Ir kodėl įtakingsas viešųjų ryšių patarėjas Harris Vindas jas apskritai užsakė? Leidėsis į negailestingą katės ir pelės žaidimą su manipuliuojančiu istorijų kūrėju Vindu, Rapolą suvokia, kad pats yra samokslas dalyvis. Pagrindinius vaidmenis filmuose užkūrė Sebastianas Kochas ir Klausas Maria Brandaueris.

Wolfgango Panzerio filmas „*Didžiojo Katerio gyvenimas*“ („Der grosse Kater“, Šveicarija ir Vokietija, 2010) – pripažinimo sulaikusio Thomo Hürlimanno romano ekrанизacija. Filmo herojus, Šveicarijos federalinės tarybos pirmmininkas Kateris, turi priimti oficialaus vizito atvykstančią Ispanijos karališkają porą. Bet artimiausias bendražygis surezgė klastingą intrigą, siekdamas ji nuversti. Ėmėsi veiksmu, kad tai jam kuo mažiau pakenktų, Kateris suvokia beatodairiško kilimo į valdžią pasekmes. Kateris mato galimybę viską atitaisyti ir priima sprendimą, kurio vengė visą savo gyvenimą. Filmą puošia puikus aktorių ansamblis – Bruno Ganzas, Ulrichas Tukuras, Christiane Paul.

Peterio Luisi komedijos „*Smėlio žmogus*“ („Der Sandmann“, 2011) herojus Benas taip pat nėra malonus asmuo. Vieną dieną jis savo lovoje randą smėlio. Iš pradžių Benas nekreipia į tai dėmesio, paskui turi pripažinti, kad smėlis byra iš jo paties. Kasdien smėlio išbyra vis daugiau, o netrukus jis tiesiog teka tarp pirštų. Tad Benui tenka kreiptis į virš jo gyvenančią Sandrą, nes pastaruoju metu kasdien ją sapnuoja. Tik kažin kuo čia dėtas smėlis?

Pirmiausia jaunesniems žiūrovams skirtame filme „*Skyrius pi-*

*ratai*“ („Stationspiraten“, Šveicarija ir Vokietija, 2010) režisierius Michaelis Schaeris pasakoja apie paraglius, kurių gyvenimo kelias susikerta ligoninėje. Keturi iš jų serga vėžiu, penktasis laukia diagnozės. Kiekvienas į situaciją reaguja kitaip. Bendžis, nors ir skaudančia koja, neleidžia ligoninės skyriui liūdėti. Michis laukia kojos protezo norėdamas kuo greičiau vėl išbėgti į futbolo aikštę. Lauros iš ašunto aukšto dėka Kevinas igyja drąsos. Jono aistra skraidytį stipresnį už virus vaistus. O Saša išmoksta būti tikru draugu. Penki „Skyrius piratai“ drauge užsikariauja gyvenimą.

## Austrų filmai

Vienintelis dokumentinis savaitės filmas – Nikolauso Geyhalterio ir Wolfgango Widerhoferio „*Vakarai*“ („Abendland“, 2011) – tai kino poema apie žemyną naktį, apie nykstančią kultūrą – „Vakarus“, kurie save laiko civilizacijos viršūne, bet kartu pragmatiškai keroja kaip paslaugų visuomenę. Austrų dokumentininkams nereikia specialiųjų efektų, kad išgautų melancholijos efektą. Amžina naktis gaubia Vakarus. Filme rodoma, kaip funkcionuoja įvairios viešosios institucijos – ligoninė, Bažnyčia, paštas, parlamentas, televizijos studija, pornografinių filmų studija, globos namai, stadionas, krematoriumas, karinių lėktuvų fabrikas. Iš vaizdų gimsta simbolika poema, apraudanti tuččiavardurę civilizaciją.

Debiutantės Marie Kreutzer drama „*Be tévo*“ („Die Vaterlosen“, 2011) privers prisiminti „gėlių vaikų“ laikus. Filmo herojai – alternatyvioje bendruomenėje gimę trys broliai ir seserys – po tévo mirties susitinka su Kira. Daugiau nei dviešimt metų nematytos sesers pasirodymas priverčia juos prabili apie nutylimą vaikystę. Jie beveik nepažįsta Kiro, nes ši staiga dingo iširus hipiu komunai. Sužinojusi, kad jos egzistavimas net nebubo minimas, mergina ima aiškintis senas paslaptis.

Geriausiu 2011 m. austrų filmu pripažinta Andreaso Prochaskos komedija „*Netyčia pagrobus poną Elfrydę Ot*“ („Die unabsichtliche Entführung der Frau Elfriede Ott“, 2011) pasakoja apie Norstą. Vyras jau dvejus metus naudojasi mirusiosios senelės pensija ir taip palengvina sau gyvenimą. Tai niekam neuzlikiuva, kol vieną dieną vicos politikas užsimano oficialiai pasveikinti poną su gimtadienių. Tad būciulis Tonis greitai „pasiskolina“ pagvenusių damą. Netyčia ja tampa aktorė Elfriedė Ot, ir taip prasideda virtinė komiškų nesusipratimų.

PAGAL RENGĖJŲ INF. PARENGĖ  
Ž. P.

# Reginio ir jausmų

Nauji filmai – „Karo žirgas“

Živilė Pipintė

Greitai bus pusė amžiaus, kai galingajį Holivudą sunku išsivaizduoti be Stevano Spielbergo. Jo filmų biudžetai – milžiniški, temos – nuo Juros periodo parko iki Holokausto. Kaip tikras burtininkas Spielbergas sugeba užburti ir pravirkdyti žiūrovų mases, laukiančias iš kino reginio ir jausmų. Spielbergas suvokia savo galią. Didaktišką filmą visai šeimai, „*Karo žirgas*“ („War Horse“, JAV, 2011) jis pasirinko neatsitiktinai. Man regis, tai atsakas į virtualliosios erdvės išigalėjimą ir gausias kompiuterinių žaidimų ekranizacijas šiu dienų kine. Spielbergas gerai žino, kad pagrindiniai kino žūrovai yra paaugliai – pats prie to prisidėjo. „*Karo žirgas*“ sukurtas pagal populiarę pjesę, kuri, prieš tapdama Brodvėjaus hitu, buvo brietū rašytojo ir mokyto Michaelo Morpurgo knyga. Joje aprašyta jaudinanti Devonio paaggio Alberto ir jo žirgo istorija Pirmojo pasaulinio karo mūšių fone.

Zmogaus ir žirgo santykiai, abiejų sugebėjimas aukotis, karo siaubas padeda Spielbergui prisiminti keliais klasikiniams Holivudo kinui svarbias temas. Rodydamas, kaip Albertas pamažu prisijaukina Džozę, moko jį žemės ūkio darbų, jis

kartu rodo ir kaip formuoja vaišino charakteris. Juk jam tenka ir nugalėti turtuolio, iš kurio nuomoja žemę Alberto tévai, priešiškumą, ir išsaugoti meilę alkoholikui tévui, ir suvokti karo siaubą. Simbolika scena, kai vaikinas ir žirgas pliaupiant lietui aria akmenimis nusėtą lauką. Filmo pradžioje Alberto prieštaravimus padeda atskleisti Džozus. Kai prasideda karas, didžioji pasakojimo dalis skirta žirgui. Jis patenka į vokiečių nelaisvę, pasukui pas prancūzų ūkininką ir vėl į karą – vokiečiai jį naudoja sunkiausiems kroviniams tempti. Džozus pabėga ir atsiduria niekieno žemėje. Tai – filmo kulminacija ir kartu tikros įtampos kupina scena: išipainiojus į spylgiuotas apkasą įtvirtinimo vietas Džozu išvaduoja du karieviai – vokietis ir anglas. Kol tai vyksta, karas sustoja. Noras išgelbėti žirgą suvienija priešus ir atskleidžia, kad iš tikrujų jie nejaučia vienas kitam neapykantos.

Filmas pirmiausia, žinoma, skirtas vaikams, todėl ir karo baimus filmje geriausiai pabrėžia vaikų likimai. Du arklius globojančius vokiečių paauglius už dezertyravimą sušaudo savi. Arklius priglaudusiai jautrai prancūzei Emilei taip pat nebus lemta išgyventi.

„*Karo žirgo*“ pasakojimas naivus,

nuolat kartoja įžodžiai apie stebuklingą arklių primena, kad žiūri me pasaką. Tik ta pasaka – apie Pirmąjį pasaulinį karą, ne kartą matyt kine. Spielbergas taip pat matė, todėl meistriškai atkuria nesibaigiančią apkasą labirintus, Somos pelkes ir vokiečių įtvirtinimus. Spielbergas nebūtų Spielbergas, jei dokumentiškai tiksliai neatkurtų epochos ginklų ar mundurų, bet nepaisant meistriškai, nenaudojant specialių efektų nufilmuotų mūšių scenų, perdėtas „*Karo žirgo*“ sentimentalumas vis dėlto nedera net prie pasakos konvencijos.

Nuo pat pirmųjų filmo kadrų – Džozaus gimimo, kurį stebi Alfreidas „Iréminto“ kvapą gniaužiančio grožio peizažo, Spielbergas nuolat nori sujaudinti ir sukrėsti žiūrovus. Gražiai ir persaldytas vaizdas, kilnias jausmas, tragiskais praradimais. Ir jam tai pavyksta – nors kartą per 147 min. trunkantį filmą nepravirkis tik didžiausias storževius.

Režisūrų tai padaryta taip tiksliai, kad negali nesižaveti Spielbergo manipulatorius meistriškumu. Bet meistriškumas ir kičias Spielbergo kine puikiai kooegzistuoja.

Kita vertus, Spielbergas neliko abejingas naujai tendencijai, kurią geriausiai liudija Michelio Hazana-



„*Karo žirgas*“

viciaus filmo „Artistas“ sėkmė. Kartu su operatoriumi Januszem Kamińskiu jie stilizavo „*Karo žirgą*“ a la klasikinis Holivudo kinas: didingos panoramos, išpūdingi saulėlydžiai ir Saulėtekiai, „tūštos“ spalvos, išpūdinga vaidybą „kamerai“, nedviprasmiški personažai, veikėjus tiksliai apibūdinantys kostiumai ir rekvizitas, jausminga muzika, trumpai tariant, visas klasikinio stiliums arsenalaš siame filme kaip ant delno. Žiūrėdama į fone rausvėjantį horizontą vis prisimindavau „Vėjo nublokuštus“ arba Johno Fordo ar Davido Leano kino epus.

Ar tai sužavės jaunuosis žiūrus, nežinau, bet tai, koks blogis yra

pasaulio pabaiga, todėl neprošal švakar (*LNK*, 27 d. 21.10) prisiminti Franciso Lawrence'o filma „*Aš esu legenda*“ (2007). Pasaulinės reputacijos mokslininkas Robertas Nevelas yra paskutinis žmogus pasaulyje – net ir jis nesugebėjo sustabdyti siaubingo ir nepagydomo viruso, žmones paverčiančiu tik tamsoje sugėbaniomis išgyventi pabaisomis, kurie vadinami „infekuotais“. Tapęs paskutine žmonijos vištini, mokslininkas nori surasti ligos priežastis.

Filmas sukurtas pagal kultinių mokslinės fantastikos Richardo Mathesono romaną, pasirodžiusi dar 1954 metais. Šaltuoju karo kontekste virusas, be abejo, simbolizavo komunistus. Lawrence'o filmas prabyla apie globalizacijos grėsmes ir turinė ekologiską ištarmę. Negyvenama grūvančia erdve tapusio Niujorko vaizdai filme labai išpūdingi.

Projektas buvo brandinamas dešimtmečius, keitėsi režisierai ir numatomi pagrindinio vaidmens aktoriai. Iš pradžių mokslininką turėjo vaidinti Arnoldas Schwarzeneggeris, paskui – Melas Gibsonas, Nicolas Cage'as, Tomas Cruise'as, Kurtas Russellas, Michaelas Douglas. Galiausiai Nevelą sukūrė Willas Smithas. Toki ilga sąrašą išvardijau todėl, kad jis rodo, kaip keitėsi Holivudo išvaizdavimas apie pasaulio gelbėtoją. Tai, kad JAV prezidento rinkimų išvakarėse juo tapo juodaodis aktorius, man regis, daug ką paaikina. Taip pat ir kitokia nei romane filmo pabaiga.

Jūsų –  
JONAS ŪBIS



„*Nefritinio skorpiono užkeikimas*“

tieki Humphray Bogartas, šiek tiek – Spenceris Tracy. *Film noir* gerbėjų laukia didelis malonumas, nes taip subtiliai kurti klasikinio holivudinio kino pastišą dar sugeba nebent tik broliai Coenai.

1964 m. Raimondo Vabalio sukurtą politinę satyrą „*Marš, marš, tra-ta-ta!*“ (*LTV, šyvaker, 27 d. 23.45*) rėmėsi tarpukario Lietuvoje vienu valstybės ideologijos stulpų buvusių ir visaip eskaluojamą neapykantą Lenkijai. Bet pasižiūrėkite atidžiau: ar kovą tarp Grošijos ir Centijos iniciatorių bei entuziastai neprimena kai kurių ponų, kurie šiandien sėdi Seime?

*LTV* 2 tėsiai Šarūno Barto retrospektyvą. *Vasario 2 d. 21.40* bus parodytas pirmasis pilno metražo režisieriaus filmas – 1991 m. sukurtos „*Trys dienos*“. Jo siužetas galima papasakoti kelias sakinius. Du draugai, kuriuos suvaidino Arūnas Sakauskas ir Audrius Stonys, išvyksta į Kaliningradą. Ten jie paleidžia tris dienas. Klajoja po yrantį, griuvėsiais virstantį miestą, susipažsta su keis-

ta mergina – ją suvaidinus šviesios atminties Katerina Golubeva nuo tada ilgam taps Barto kino „veidu“.

Kelionė į miestą yra tik pretekstas. Barto filmuose svarbiausia vidinė kelionė į save, į savaip mitologiską laiką į erdvę. Tačiau režisieriaus apibendrinimai kyla iš konkretių realių – nykstanti Sibiro tautelei filme „Mūsų nedaug“ ar Afrikos kontrabandininkai „Laisvėje“, Kryme besislapsčia „Septynių nematomų žmonių“ vagisių, miestu vaiduokliu virtusiame Kaliningrade atsidūrė „Trijų dienų“ draugai neatsiejami ir nuo jų konkretaus istorinio laiko. Bartas garbina autentiškumą, jis dažnai kviečiasi neprofesionalus. Jų veidių ir sielų „faktūros“ paryškina keistą išmykimo, griuvimo, net degradacijos grožį, kuris nuolat išskyla Barto filmuose. Gal tuo pasireiškia didžiosios kultūros ilgesys, kurį Jofifas Brodskis viename esė pavadino idealios metropolijos ilgesiu?

Iš daugybės šios savaitės karto jam filmų priminsiu tik kelis. *BTV* (*šyvaker, 27 d. 21.20*) primins jau

## Rodo TV

### Vėl už Centiją?

Iš pagausėjusių politikų televiziujos ekranuose akivaizdu, kad artėja rinkimai. Jei kas nors iš Jūsų, mieli skaitytojai, savo nelaimei pažiūstate kokį nors politiką, patarkite jam pasižiūrėti 2001 m. Woody Alleno filma „*Nefritinio skorpiono užkeikimas*“ (*LTV, 29 d. 23.15*). Iš pirmo žvilgsnio su politika filmas neturi nėko bendra – tai aleniškai žavi fantazija 5-ojo dešimtmečio amerikiečių *film noir* tema, bet iš filmo politikai ir ypač įvairūs nevyklielai reformatoriai gali daug ko pasimokyti. Veiksmas nukelia į 1940-ųjų Niujorką. Energizing karjeristė Beti En Fidžerald pasamdoma modernizuoti draudimo kompanijos. Ji paskelbia kara geriausio ištaigos detektyvo Brigso darbo metodams. Kompanijos patronas nori sušvelninti situaciją, todėl organizuoja, kaip dabar sakyti, korporatyvinį vakarėlį. I ji pakviestas magas Voltanas užhipnotizuoją Brigsą ir panelę Fidžeraldą pasamdoma modernizuoti draudimo kompanijos. Ji paskelbia kara geriausio ištaigos detektyvo Brigso darbo metodams. Kompanijos patronas nori sušvelninti situaciją, todėl organizuoja, kaip dabar sakyti, korporatyvinį vakarėlį. I ji pakviestas magas Voltanas užhipnotizuoją Brigsą ir panelę Fidžeraldą

nevyklielai reformatoriai gali daug ko pasimokyti. Veiksmas nukelia į 1940-ųjų Niujorką. Energizing karjeristė Beti En Fidžerald pasamdoma modernizuoti draudimo kompanijos. Ji paskelbia kara geriausio ištaigos detektyvo Brigso darbo metodams. Kompanijos patronas nori sušvelninti situaciją, todėl organizuoja, kaip dabar sakyti, korporatyvinį vakarėlį. I ji pakviestas magas Voltanas užhipnotizuoją Brigsą ir panelę Fidžeraldą

Parodos	Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2	„7 mėn“ rekomenduoja
<b>VILNIUS</b>			<b>Dailė</b>
<b>Nacionalinė dailės galerija</b> <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Paroda „Modernizacija“ (XX a. 7–8 dešimtmečių Baltijos šalių menas, dizainas ir architektūra) Paroda „Mūsų metamorfiškoji ateitis“ (dizainas, techninė estetika ir eksperimentinė architektūra Sovietų Sąjungoje 1960–1980 m.)	Bažnytinio paveldo muziejus Paroda „Vilniaus sakralinė aukškalystė“	Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2	Laima Drazdauskaitė ir Audronė Petrašiūnaitė – kontrastingas duetas, bet abieju kūryba yra absoliučiai gryna ir aukšto meninio lygio. Drazdauskaitė iš toliai ieško „erdvės, kurioje gali ramiai giliintis į nedestruktyvius dalykus“, kitaip tariant, tiria gelmes. O Petrašiūnaitė kryžminia paralelinės tikroves, ši kartą susidėjusi su Lady Gaga. Antilogikos dėsniai čia šoka kosminį šokį. Paroda veikia VDA galerijoje „Akademija“ (Pilies g. 44, Vilnius). Ekspozicija atidaryta pirmadienį šeštadienį 12–18 val.
<b>Vilniaus paveikslų galerija</b> <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai „Nuo kalvystės iki aukškalystės. 1960–1990 m. metalo plastika Lietuvos dailės muziejaus rinkiniuose“	„Lietuvos aido“ galerija Trakų g. 13	Žydu kultūros ir informacijos centras Mėsinų g. 3A/5	Ypač dėmesio verta knyga „Marija Teresė Rožanskaitė: vaizdai ir tekštai“. Šios neeilinės menininkės kūrybos skaidla ir vertinimai, kitaip nei aukšta meninė kokybė iš temų gilumas, nebuvu tolygūs. Leidinys vertinės vien jau savo idomia formą: rinktiniai tekstai pristatomi nehierarchiškai, o sudėlioti abėcėlės tvarka brėžia Rožanskaitės temų lauką ir gyvenimo vingių išsidėstymą. Knyga itin reikšminga ir kaip darbų reprodukcijų rinkinys, kuris meno gerbėjų ištraukia iš mitologinio (apkalbu) lygmens ir verčia stoti akistaton su išsamiu įtaigios kūrybos atvaizdu.
<b>Radvilų rūmai</b> Vilniaus g. 22 Paroda „Europos dailė XVI–XIX a.“ Paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“	LDS galerija „Kairė–dešinė“ Latako g. 3	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4	Teatras
<b>Taikmosios dailės muziejus</b> Arsenalo g. 3 A Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“ Paroda „Tarp kasdienybės ir prabangos. Restauruoti Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų archeologiniai radiniai“ Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmecio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos)	iki 28 d. – VDA studentų grafikos meno paroda „Pasportas“	Prano Lapės kūrybos paroda „Smėlio metamorfozės“	<b>Vasarį 4 d. 18 val.</b> Valstybiniam jaunimo teatre rekomenduojame pažiūrėti spektaklį „Keturais vėjais“ (pagal K. Binkio ir keturvėjininkų kūrybą), režisorių jauno režisierius Tomo Jašinsko. Ši spektaklį verta pamatyti dėl žaismingo, poetiško ir gyvo kūrybinės komandos žvilgsnio į Lietuvos istoriją bei dėl tame vaidinančių aktorių entuziazmo.
<b>Lietuvos nacionalinis muziejus</b> <b>Naujasis arsenala</b> Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė Gedimino Petraičio rinkinys „Tradicinė lietuvių skulptūra“ nuo II. 2 d. – „Algimanto Miškinio dovana“	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11	Parodų erdvė „The Gardens“ Konstitucijos pr. 12A	<b>Muzika</b>
<b>Senasis arsenala</b> Arsenalo g. 3 Lietuvos proistorė	iki II. 4 d. – Kazio Venclovo paroda „Skulptūrių objektai“	Marko Geffriado paroda „Opening“	<b>Vasarį 4 d. 19 val.</b> siūlome apsilankyt Filharmonijoje. Koncertuos Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, Kauno valstybinis choras. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Diriguos O. Grangeanas (Prancūzija). Programoje W.A. Mozart, J. Haydn, F. Poulenco kūriniai
<b>Signatarų namai</b> Pilies g. 26 Paroda „Kalbininkui Jonui Jablonskiui – 150“	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus Putvinės g. 64	PANEVĖŽYS
<b>Kazio Varnelio namai-muziejus</b> <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	LDS Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13	Antano Žmuidzinavičiaus 135-osioms gimimo metinėms skirta paroda	<b>Dailės galerija</b>
<b>Vilniaus dailės</b> <b>AKADEMIJA</b>	iki II. 3 d. – Bronės Neverdauskienės ir Monikos Žaltauskaitės-Grašienės instalacija „Absoliuti lygibė“	Paroda „Peizažas tapyboje: nuo Antano Žmuidzinavičiaus iki XXI a. dailininkų“	Respublikos g. 3
<b>Galerija „Akademija“</b> Pilies g. 44/2 Laimos Drazdauskaitės ir Audronės Petrašiūnaitės tapyba	<b>Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus</b> Pilies g. 40	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27	Paroda „Lurga Ivanauskaitė (1961–2007). Sankryžos“
<b>Parodų salės „Titanikas“</b> Maironio g. 3 iki II. 4 d. – Eglės Vertelkaitės paroda „Mergaitė su kirviu“ Vilniaus dailės akademijos studentų darbų paroda „Variacijos“	Kazio Venclovo „Cepelinas“ (vieno kūriniu paroda muziejaus kiemelyje) Irenos Meičitės akvarelių paroda	Parodų erdvė „The Gardens“ Konstitucijos pr. 12A	<b>Fotografijos galerija</b>
<b>Tekstilės galerija „Artifex“</b> Gaono g. 1 Zitos Inčirauskienės paroda „Rašto ženkli“	<b>Galerija AV17</b> Aušros Vartų g. 17	Marko Geffriado paroda „Opening“	<b>Vilniaus jaunimo teatras</b>
<b>„ARgenTum“ galerija</b> Latako g. 2 Paroda „Pėdsakai“	iki 28 d. – juvelyrės paroda „Dreamscape!“	Paroda „Mirautė Visu / Nuostabu matyti“	27 d. 18 val. – „BARBORA IR ŽYGIMANTAS“ (J. Vaitkaus poetinė improvizacija pagal J. Griniaus pjesę „Gulbės giesmę“). Rež. – J. Vaitkus
<b>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“</b> Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	<b>Savicko paveikslų galerija</b> Trakų g. 7	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16	28 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
Paroda „In memoriam Juozas Balčikonis“	iki 29 d. – Aldonos Dobrovolskienei, Rūtos Montvilienės ir Dainoros Remekytės paroda „Auksinaių teptukai“	Kauno fotografinės galeries paroda „Iššalinti“	28 d. 18 val. – „LEDI MAKBET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesę „Makbetas“). Rež. – A. Latėnas
<b>Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija</b> Šv. Jono g. 11	Fotodokumentikos parodos „Atrastas Karaliaučiūs“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15	29 d. 12 val. – „RONJA PLÉSIKO DUKTÉ“ (pagal A. Lindgren apysaką). Rež. – D. Jokubauskaitė
<b>Prancūzų institutas Lietuvoje</b> <i>Didžioji g. 1</i>	iki 31 d. – Andriaus Karčausko fotografijų paroda „Laiškai iš Prancūzijos“	nuo 27 d. – Janinos Šmidtaitės paroda	29 d. 18 val. – D. Privalovo „SENIAUSIŲ PROFESUŲ ŽMONĖS“. Rež. – B. Latėnas (Salė 99)
<b>Galerija „Actus magnus“</b> Pilies g. 36–44	Galerija AV17	Adelės ir Pauliaus Galaunių namai Vydūno al. 2	31 d. 18 val. – M. Normano „LABANAKT, MAMA“. Rež. – A. Latėnas, G. Storpištis (Salė 99)
<b>„ARgenTum“ galerija</b> Latako g. 2 Paroda „Pėdsakai“	iki 28 d. – juvelyrės paroda „Dreamscape!“	Tekstilės Ramintos Baltrušytės kūrinių paroda „Iššalinti“	II. 1 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMÉKLOS“. Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
<b>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“</b> Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	<b>Savicko paveikslų galerija</b> Trakų g. 7	Kauno fotografinės galeries paroda „Iššalinti“	2 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško
Paroda „In memoriam Juozas Balčikonis“	iki 29 d. – Aldonos Dobrovolskienei, Rūtos Montvilienės ir Dainoros Remekytės paroda „Auksinaių teptukai“	Klaipėdos galerija Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4	3 d. 18 val. – P. Vaičiūno „PATRIOTAI“. Rež. – J. Vaitkus
<b>Galerija „Actus magnus“</b> Pilies g. 36–44	Fotografės Izabelės Nowak (Varšuva) projekto „Kairė, dešinė“	Gražinės Oškintytės grafika	<b>Rusų dramos teatras</b>
<b>„ARgenTum“ galerija</b> Latako g. 2 Paroda „Pėdsakai“	<b>Senamiesčio menininkų galerija</b> Totorių g. 22–4	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22	27 d. 18 val. – M. Macevičiaus „PRAKEIKTA MEILĖ“ (pagal P. Sanajevos apysaką „Palaidokite mane už grindžiustės“). Rež. – A. Jankevičius
<b>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“</b> Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Algirdo Jako, Eriko Perlikovskio paroda „Forma“	Artūro Kavaliausko tapyba	28 d. 11, 13 val. – Z. Hopp „STEBUKLINGOJI KREIDELĖ“. Rež. – O. Lapina
Paroda „In memoriam Juozas Balčikonis“	<b>Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija</b> Vilniaus g. 39/6	ŠIAULIAI	28 d. 18 val. – V. Mucharjamovo „AČIŪ, MARGO!“ Rež. – J. Šciukišis
	Paroda „Portretas“ (iš ciklo „Mokytojas-mokinys“)	<b>Galerija „Laiptai“</b> Žemaitės g. 83	29 d. 18 val. – L. Andrejevo „TAS, KURIS GAUNA ANTAVUSIUS“. Rež. – J. Vaitkus
		iki II. 1 d. – Rimanto Plungės fotografijų paroda	<b>Oskaro Koršunovo teatras</b>
			27, 29 d. 19 val., 28 d. 19, 21 val.
			<b>OKT studijoje</b> – M. Gorkio „DUGNE“. Rež. – O. Koršunovas

Nuoširdžiai užjaučiame muzikologė Živilė RAMOŠKAITĘ mirus sereriai.

„7 MENO DIENŲ“ REDAKCIJA

<b>„Menų spaustuvė“</b>	<b>KLAIPĖDA</b>	<b>Šv. Jonų bažnyčia</b>
27 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „PASAULIO SUTVÉRIMAS“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dancema“)	<b>Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras</b>	28 d. 18 val. – V. Maščinskaitė (sopranas) ir L. Haidari (fortepijonas). Programoje W.A. Mozart, A. Caidera, D. Scarlatti, C. Debussy, V. Bellini ir kt. kūriniai
27 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – C. Graužinio „DRASIŠALIS (LITUOVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinės (teatras „cezario grupė“)		<b>Šv. Kazimiero bažnyčia</b>
28 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „DIVI-DUKAS“ (pagal T. Ahrenso pjesę). Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratus“)		29 d. 13 val. – vargonuoja V. Survilaitė, Ž. Survilaitė. Programoje G. Frescobaldi, J.G. Waltherio, F. Lachnerio ir kt. kūriniai
28 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „JUDANTYAI TAIKINIAI“. Choreogr. – V. Jankauskas (V. Jankausko šokio teatras)	<b>Klaipėdos lėlių teatras</b>	II. 3 d. 18.30 – Z. Liepinio „PARYŽIAUS KATEDRA“
28 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ATVIRAS RATUS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratus“)		<b>Lietuvos žydų bendruomenės</b>
29 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „LAI LAI LAI“. Rež. – C. Graužinės		<b>J. Heifeco salė</b>
29 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „LIETUAS ŽEMĖ“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratus“)		27 d. 17 val. – koncertas „Siela niekada nenutyla“. Dalyvauja R. Karpis (tenoras), D. Mažintas (fortepijonas), J. Narušytė (mecosopranas), E.O. Taškinaitė (fortepijonas), Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jauna muzika“. Dir. – E. Kaveckas
31 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „TETOS“. Rež. – J. Javaitis (aktorių ansamblis „Degam“)	<b>ŠIAULIAI</b>	<b>KAUNAS</b>
<b>Vilniaus kamerinis teatras</b>	<b>Šiaulių dramos teatras</b>	<b>Kauno menininkų namai</b>
27 d. 12 val. – „PLĒŠIKAS HOCPLOCAS“ (pagal O. Preussler apysaką). Rež. – E. Jaras (Panėvėžio muzikinis teatras)	27 d. 18 val. – B. Sabatho „BERNIŪKŠCIŲ RUDUO“. Rež. – K. Smoriginas	II. 2 d. 18 val. – L. Čiapas (fleita), L. Haidari (fortepijonas), I. Raginienė (klasiškė gitara)
27 d. 18 val. – „MEILĖ BE AKCENTO“. Rež. – A. Gian (JAV) (Panėvėžio muzikinis teatras)	28 d. 18 val. – E. Rostand'o „SIRANO DE BERŽERAKAS“. Rež. – A. Pociūnas	28, 29 d. 16 val. <i>Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje</i> – G. Kuprevičiaus varpu muzikos koncertai
28 d. 13 val. – K. Kubilius „MIŠKO ANEKDOTAS“. Rež. – R. Boravskis	29 d. 18 val. – J. Fosse „VIENĄ VASAROS DIENĄ“. Rež. – A. Vidžiūnas	<b>V a k a r a i</b>
28 d. 18.30 – „KUPRELIS“ (pagal I. Šeinius romaną). Rež. – R. Banionis	II. 3 d. 18 val. – K. Borutis „BALTARAGIO MALŪNAS“. Rež. – A. Pociūnas	<b>VILNIUS</b>
31 d. 18.30 – „KAI ŽMONĖS VAIDINO DIEVA...“! (pagal F. Goodrich, A. Hacketto ir V. Kesselman pjesę „Anos Frank dienoraštis“). Rež. – A. Gian (JAV), M. Mačiulis	<b>Rašytojų klubas</b>	<b>Rašytojų klubas</b>
<b>KAUNAS</b>	<b>J. Miltinio dramos teatras</b>	30 d. 17.30 – kilnojamiosios nuotraukų ir faktinių ekspozicijos, skirtos poetės E. Mezginaitės 70-ties metų sukakčiai, „Mano senas drauge...“ atidarymas. Dalyvauja literatūrologė V. Daujotytė, aktorius A. Keleris, poetė E. Pažemeckaitė, J. Urbšio visuomenės minties ir kultūros centro vadovas A. Simėnas, Panėvėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės vienosios bibliotekos direktorė R. Maselytė, filologė A. Saladūnaitė, dainų autorė ir atlikėja R. Taujanskaitė II. 1 d. 17.30 – poeto Just. Marcinkevičiaus poemą „Siena“ skaito aktorė G. Urbonaitė 3 d. 17 val. – „Lokio seilė“ – aktorių B. Marir A. Latėno improvizacijos rašytojos B. Jonuškaitės knygos „Užsagstyk mane“ novelių tema bei vokalinis muzikinis kūrinių solistams ir elektronikai „Kregždėliaiškis“: kompozitorius – M. Salynas. Atlieka choros „Brevis“ solistai (vad. ir dir. – G. Venclavas). Dalyvauja rašytoja E. Kurklietytė, literatūros kritikė J. Riškutė ir kt.
<b>Kauno dramos teatras</b>	<b>Lietuvos nacionalinė filharmonija</b>	31 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistas V. Rudenko (fortepijonas). Dir. – M.J. Blaszczyk. Dalyvauja R. Marcinkutė (vargonai). Programoje F. Chopino, C. Saint-Saens ir kt. kūriniai
27 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Aksanen „APSIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas	29 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – akordeonisto G. Savkovo 60-mečiu. Dalyvauja G. Savkovas (akordeonas), T. Leiburas (fortepijonas), S. Auglys (vibrafonas), D. Golovanovas (fortepijonas), M. Leiburas (mušamieji), P. Laurinaitis (kontrabosas), E. Gabnys (akordeonas), E. Zapolski (akordeonas), R. Kazlas (aktorius). Programoje G. Gershwin, L. Pollacko, A. Astier, T. Murenos ir kt. kūriniai	II. 2 d. 17.30 – parodė „Modernizacija. XX a. 7–8 dešimtmiečių Baltijos šalių menas, dizainas ir architektūra“ lydinti kino programą. „Kvėpuok giliai“ (rež. R. Kalninius)
28 d. 12 val. <i>Penktajoje salėje</i> – L. Carrollio „ALISA STEBUKLŲ ŠALYJE“. Adaptacijos aut. ir rež. – E. Piotrowska	29 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – smuikininko A. Verbauskui 60-mečiui ir kūrybinės veiklos 35-mečiui. R. Vaicekauskaitė (sopranas), B. Domarkaitė (smuikas), A. Verbauskas (smuikas), A. Statkus (altas), E. Kulikauskas (violončelė), A. Žvirblytė (fortepijonas). Programoje A. Dvoržako, S. Rachmaninovo ir R. Schumanno kūrinių II. 1 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos muzikų rémimo fondo 20-mečiui	2 d. 19 val. – naujos edukacinės programas „Rupert“ pristatymas
28 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – V. Bartulio „PAMOKSLAS ŽUVIMS“. Rež. – V. Bartulis	II. 3 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> , 4 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras, Kauno valstybinis choras. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Dir. – O. Grangeanas	<b>KAUNAS</b>
29 d. 15 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS“. Rež. – I. Paliulytė	<b>Maironio lietuvių literatūros muziejus</b>	<b>Maironio lietuvių literatūros muziejus</b>
29 d. 18 val. <i>Tavernos salėje</i> – J. Smulio „SVEČIUOSE PAS PULKININKO NAŠLĘ“. Rež. – D. Juronytė	27 d. 17 val. – K. Donelaičio poemos „Metai“ naujojo vertimo į rusų kalbą sutiktuvės. Dalyvauja vertėjas S. Isajevas (Clandestinus), LR kultūros atstė Kaliningrade R. Senapédis, LLTI Tekstologijos skyriaus vyresnysis mokslo darbuotojas M. Vaicekauskas, kultūros ir visuomenės veikėjas, K. Donelaičio draugijos pirmiškinkas N. Kitkauskas, Klaipėdos universiteto doc. Ž. Sidabraitė, Kaliningrado sritis Rusijos PEN klubo pirmininkas, rašytojas V. Karpenko, Klaipėdos vicemeras, rašytojas V. Čepas, poetas, Klaipėdos universiteto doc. A. Žalys, filosofas, rašytojas A. Juozaitis, rašytojai D. Kajokas ir V. Rudžianskas, aktorius A. Šimanskis, gres P. Narušis ir S. Atkočaitytė	27 d. 13–16.30 val. – konferencija „Tarptautinė finansavimo galimybės kultūrai: dabartis ir perspektyvos“
31, II. 4 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – Y. Mishimos „MARKIZĖ DE SAD“. Rež. – A. Areima II. 1, 2 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	II. 2 d. 17.30 – parodė „Modernizacija. XX a. 7–8 dešimtmiečių Baltijos šalių menas, dizainas ir architektūra“ lydinti kino programą. „Kvėpuok giliai“ (rež. R. Kalninius)	II. 2 d. 19 val. – konservatorijos studentų koncertas. E. Montvydas (tenoras).
3 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE“ (pagal J. Anouilh'aus „Antigon“). Rež. – J. Jurašas	2 d. 19 val. – naujos edukacinės programas „Rupert“ pristatymas	<b>VILNIUS</b>
<b>Kauno muzikinis teatras</b>	<b>Kongresų rūmai</b>	<b>Kongresų rūmai</b>
27 d. 18 val. – F. Flotowo „MARTA“. Dir. – J. Geniušas	28 d. 19 val. – LVSO gimtadienio koncertas. E. Montvydas (tenoras).	28 d. 19 val. – LVSO gimtadienio koncertas. E. Montvydas (tenoras).
28 d. 18 val. – I. Kálmáno „GRAFAITĖ MARICA“. Dir. – J. Janulevičius	Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – G. Rinkevičius	Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – G. Rinkevičius
29 d. 12 val. – „SNIEGO KARALIENĖ“. Dir. – J. Janulevičius		
29 d. 18 val. – J. Strausso „NAKTIS VENECIOJE“. Dir. – J. Geniušas		
II. 3 d. 18 val. – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – V. Visockis		
<b>Kauno kamerinis teatras</b>		
27 d. 18 val. – literatūros ir muzikos vakaras „ESU IEVA, ESU MAGDALENA...“ Dalyvauja aktorė D. Škelevaitė, pianistė I. Vaičienė		
28 d. 18 val. – L.S. Cunningham „MERGVAKARIS“. Rež. – S. Rubinovas		
II. 2 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRUELIS“. Rež. – S. Rubinovas		
3 d. 18 val. – E. Radzinskio „KOBA“. Rež. – S. Rubinovas		
<b>Kauno valstybinis lėlių teatras</b>		
28 d. 12 val. – „ŪŽBURTO PILIES PASLAPТИS“. Rež. – O. Žiugžda		
29 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“. Rež. – A. Stankevičius		

## Bibliografinės žinios

### GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

*Anekdotai* / [Raimondas Šilanskas]. – Kaunas : [Diremta], 2011 (Kaunas : Diremta). – 143 p. – Aut. nurodytas virš. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-905-09-7

*Grizo* : apsakymai, apysakos, legendos / Antanas Vienuolis ; [sudarė ir įvadą paraše Juozas Stonys ; paaškinimai – Juozas Stonis, Virginijos Savickienės]. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 579, [1] p. : portr. – (Lietuvos literatūros lobynas: XX amžius : LLL / visuomeninė redaktorių taryba: Viktorija Daujotytė ... [et al.], ISSN 1822-2307 ; Nr. 25). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-39-692-5 (jr.)

*Istabiausios mintys* : citatų rinkinys / [sudarė Nora Jazbutytė]. – 2-asis patais ir papild. leid. – Vilnius : Šalybus, 2012 (Vilnius : Logotipas). – 795, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-871-49-1 (jr.)

*Išgirsti tylą* : [eileraščiai] / Gintautas Labanauskas ; [dailininkas Gintaras Pankevičius]. – Kaunas : [Arx reklama], 2012 ([Kaunas] : Arx reklama). – 167, [1] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-95321-7-2

*Love – God or drug?* : [poems] / Gintautas Labanauskas ; [translator Ieva Mažutytė ; artist Gintaras Pankevičius]. – Kaunas : [Arx reklama], 2011 ([Kaunas] : Arx reklama). – 95, [1] p. : iliustr. – Virš. antr.: Love – God. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-609-95321-4-1

*Nutoj balsai* : portretų metmenys / Audronė Girzdžiauskaitė. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2011 (Vilnius : Standartų sp.). – 359, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-39-700-7 (jr.)

*Saulė virš miško* : [eileraščiai] / Antanas Žiliukas. – Kaunas : [A. Žiliukas], 2011 (Kaunas : KTU sp.). – 51, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 150 egz. – (jr.)

*Verpetai, verpetėliai...* : dinoraščiai ir prisiminimai / Eugenija Nijola Jankutė. – Vilnius : E.N. Jankutė, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 149, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-609-408-200-9

*Žemėje, sakei* : [eileraščiai] / Regina Katinaityė-Lumpickienė. – [Kaunas] : Kauko laiptai, [2011] (Kaunas : Taurapolis). – 60, [3] p. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-95288-7-8

*Bez mena* : [stixi] / Gintautas Labanauskas ; [hudожник Гинтас Панкявичюс]. – Жаунас : [Arx rejlama], 2011 ([Kaunas] : Arx rejlama). – 95, [1] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-95321-6-5

### GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

*Batuotas katėnas* : katėnas, batai, legenda / paraše Tina Gallo ; iliustravo Ovi Nedelcu. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – [24] p. : iliustr. – Antr. p. ir virš. virš antr.: DreamWorks. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-414-313-7 (jr.)

*Broliai Grimų pasakos* / [iliustracijos H. Fogel [i.e. Vogel]]. – Kaunas : Gudrutis [i.e. Eupresa, 2011] (Kaunas : Spindulio sp.). – 175, [1] p. : iliustr. – (Gudručio biblioteka). – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-95311-5-1 (jr.)

*Girdėta negirdėta* : [skaitiniai vaikams] / Pranas Mašiotas ; [iliustravo Lapių pagrindinės mokyklos mokiniai]. – [Kaunas : Arx reklama], 2011 ([Kaunas] : Arx reklama). – 47, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-609-95321-3-4 (jr.)

*Jonukas ir Grytutė* : pasaka, kuri gerai baigiasi : mokausi skaityti : 5-7 metai / [rašė Raimondas Buitkus ; piešė Giedrė Seniūnienė]. – Kaunas : Gudrutis [i.e. Eupresa, 2011] (Kaunas : Spindulio sp.). – [20] p. : iliustr. – (Klasika – šiuolaikiškai!). – Aut. nurodytas p. 3. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-609-95311-0-6

*Raudonkepuraitė* : pasaka, kuri gerai baigiasi : mokausi skaityti : 5-7 metai / [rašė Raimondas Buitkus ; piešė Giedrė Seniūnienė]. – Kaunas : Gudrutis [i.e. Eupresa, 2011] (Kaunas : Spindulio sp.). – [20] p. : iliustr. – (Klasika – šiuolaikiškai!). – Aut. nurodytas p. 3. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-609-95311-2-0 (jr.)



„Purvini žaidimai“

### Savaitės filmai

#### 7 dienos ir naktys su Monroe \*\*\*\*

Pirmą kartą į Europą atvykusiai Marilyn Monroe britų žurnalistai pasitiko klausimu: „Ar tiesa, kad lovoje jūs „vilkite“ tik kvepalus?“ Šią 1956-ųjų vasarą Monroe yra geidžiamiausia ir garsiausia pasaulio moteris. Ji atvyksta į Londoną filmuoti garsiausiu britų aktoriaus sero Lawrence'o Oliviero kuriamoje komedijoje. Olivier bus iš jos partneris – vaidins kungiakštį. Monroe išgyvena svarbu gyvenimo tarpsnį – ji ką tik įkūrė savo bendrovę, bet ima išti jos santuoka su dramaturgu Arthuru Milleriu. Aktorė globoti imasi režisierius asistentas – jaunas Oksfordo absolventas Colinas Clarkas. Vėliau jis apie tą su aktore praleistą savaitę parašys keilią knygas, kurios ir tapo filmo pagrindu. Michelle Williams pavyko tai, kas iki šiol atrodė pasmerktą nesėkmę – ji sugebėjo perteikti ypač trapią M.M. sielą ir jos nepamirštamu žavesį. Simono Curtiso filme taip pat vaidina Eddie Redmayne'as, Kennethas Branagh, Julia Ormond, Emma Watson (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

#### Mergina su drakono tatuiruote \*\*\*

Profesionaliai ir meistriškai Davido Fincherio ekranizuota pirmoji Stiego Larssonso „Millenium“ trilogijos dalis patiks neskaiciuojems storos knygos – filme tiksliai pertekta detektyvinis siužetas apie žurnalistą Mikaelį Blumkvistą (Daniel Craig), tiriant turtingo pramonininko giminaitės dingimą. Mergina dingo 7-ojo dešimtmečio viduryje, bet Blumkvistui pavyksta įminti mišę. Žinoma, jam nebūtų pavykė, jei ne geniali hakerė ir keistuolė Lisbet Salander, kurią neįtikėtinai tiksliai suvaidino Rooney Mara („Socialiniis tinklalapis“). Fincherio gerbėjai neliks nuvilti – bus ir serijinio žudiko gaudynės, nostalgiskų sugrįžimų į praetitį, biblinės simbolikos ir, žinoma, Fincherio kinui visada būdingos prievartos. Tačiau knygos gerbėjai, ko gero, nusivils, nes pasakodamas siužetą režisierius atsisakė to, kas Larssoną domino labiausiai, – švedų visuomenės kritikos, noro suprasti, kodėl šioje idealioje šalyje gimsta pabaisos (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

#### Miegančioji gražuolė \*\*

Studentė Liusė (aktorė ir dainininkė Emily Browning) – tikra darbuotuolė. Mergina studijuoją, savanoriaują medicinos laboratorijoje, dirba biure, papildomai užsidirba bare ir dar teikia dviprasmiškas paslaugas labai pagyvenusiems vyriškiams. Pastarajam verslui vadovauja Klara, kurią Liusė – ideali darbuotoja ir tobulo grožio mergina. Isgėrusi Klaros pagamintų narkotikų, Liusė užmiegia saldžiu Miegančiosios gražuolės miegumi. Tada kambaryje ir pasirodo gašlūs seniai. Australės Julios Leigh sukurta filmas pernai buvo rodytas Kanų konkurse. Ši pseudointellectualų kūrinėlių galima interpretuoti ir kaip feministinę provokaciją, visai nešvelniai pasišaipančią iš bjaurių ir senų vyru kūnų bei gedilių, ir kaip gana senamadišką pusiau pornografinį filmą – nuolatinis Klaros perspėjimas klientams: „Jokio išskverbimo į kūną“ tik pabrėžia negilią jo potekstę, bet, ko gero, sveikiav bus jo nesureikšminti paviršutiniškų (Australija, 2011). (Vilnius, Kaunas)

#### Purvini žaidimai \*\*\*

Ketvirtasis George'o Clooney režisuotas filmas – drama, atskleidžianti politikos, vienų ryšių, manipuliavimo visuomenės nuomone užkulisius. Pats Clooney vaidina prezidento rinkimuose dalyvaujantį gubernatorių demokratą Morisą. Spaudos astovas Stivenas (Ryan Gosling) nuoširdžiai daro viską, kad gubernatoriui laimėtų. Tuo jis sudomina ir jauną stažuotąją (Evan Rachel Wood), kuri, regis, turi bėdų. Tačiau Stiveno maksimalizmas kelia įtarimų gubernatoriui rinkimų kampaniją svarbiausiu Morisui momentu. Stivenas privalės pasirinkti – atskleisti tiesą apie gubernatorių ar kilti karjeros laiptais. Clooney sukūrė tradicinę politinę dramą, kuriuo iškelia moralinio pasirinkimo reikšmę, ją pabrėžia ir atvira pabaiga – žiūrovai turi patys nuspresti, kaip pasielgs herojus. Bet tai, deja, nesuteikia filmui originalumo. Užtūt vidinė Stiveno transformacija suvaidinta taip, kad filmą verta pasižiūrėti tik dėl Ryano Goslingo (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

\*\*\*\*\* – šešdevras, \*\*\*\* – pasižiūrėti būtina, \*\*\* – geras filmas, \*\* – būna ir geriau, \*\* – jei turite daug laiko, \* – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Publicistika – Laima Kreivytė

Stilius – Rita Markulienė | Dizainas – Jokūbas Jacobskis

Maketas – Vanda Čemerkaite | www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

### Kino repertuaras

#### VILNIUS

##### Forum Cinemas Vingis

27–II. 2 d. – Karo žirgas (JAV) – 11.15, 14.40, 18.20, 21.40  
Ant ribos (JAV) – 12, 14.15, 16.45, 19.15, 21.45  
II. 1 d. – Sniegynų įkaitai (JAV) – 18.30  
3–9 d. – Japonijos kino festivalis  
Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 11.15, 13.45, 16.30, 19, 21.30  
27–31 d. – Džekas ir Džilė (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.30, 21 val.; II. 1, 2 d. – 11.45, 14.15, 16.15, 21 val.  
27, 30–II. 2 d. – Purvini žaidimai (JAV) – 14.15, 16.30, 18.45, 21 val.; 28, 29 d. – 12, 14.15, 16.30, 18.45, 21 val.  
27, 30–II. 2 d. – 7 dienos ir naktys su Marilyn Monroe (D. Britanija, JAV) – 14, 16.15, 19, 21.20  
28, 29 d. – 11.45, 14, 16.15, 19, 21.20  
27–II. 2 d. – Mergina su drakono tatuiruote (D. Britanija, JAV, Švedija, Vokietija) – 13.10, 17, 20.30  
Kitas pasaulyis. Pabudimas (3D, JAV) – 16, 18.45, 21.15  
27–II. 2 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 12.40, 18 val.  
27–II. 2 d. – Šerlokas Holmsas 2: šešelių žaidimas (JAV) – 15.15, 20.30  
Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 11, 13.30  
27, 30–II. 2 d. – Batuotas katinas Pūkis (JAV) – 14.10, 16.30; 28, 29 d. – 12, 14.10, 16.30  
27, 30–II. 2 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 14, 16.20; 28, 29 d. – 11.45, 14, 16.20  
27–II. 2 d. – Artistas (Prancūzija) – 18.30, 20.50  
Miegančioji gražuolė (Australija) – 18.40, 21 val.

##### Forum Cinemas Akropolis

27–II. 2 d. – Karo žirgas (JAV) – 11.30, 14.30, 17.30, 20.30  
Ant ribos (JAV) – 11, 13.15, 15.30, 18.15, 20.45  
Sena gera orgija (JAV) – 13.45, 16.15, 18.30, 21 val.  
II. 1 d. – Sniegynų įkaitai (JAV) – 19.10  
2 d. – Geležinė ledi (D. Britanija, Prancūzija) – 18 val.  
27–II. 2 d. – Kitas pasaulyis. Pabudimas (3D, JAV) – 12, 17, 19, 21.40  
27–II. 1 d. – Kitas pasaulyis. Pabudimas (JAV) – 18 val.  
27–II. 2 d. – Caraitis Ivanas ir Vilkas Pilkas (Rusija) – 10.30, 12.15, 14.45, 16.45  
Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 10.45, 13.30, 16 val.  
Batuotas katinas Pūkis (JAV) – 11.15, 14 val.  
Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 14.15, 19.15, 21.50  
27, 30–II. 2 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 12.45, 15.15; 28, 29 d. – 10.15, 12.45  
27–II. 2 d. – Šerlokas Holmsas 2: šešelių žaidimas (JAV) – 14.15, 16.45, 19.15; 28, 29 d. – 14.15, 19.15, 21.45; 27–II. 2 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 12.15, 14.15, 16.15; 27–29 d. – Mergina su drakono tatuiruote (D. Britanija, JAV, Švedija, Vokietija) – 15.15, 18.30, 21.35; 30–II. 2 d. – 15.15; 20.45  
27–II. 2 d. – Šerlokas Holmsas 2: šešelių žaidimas – 14.15, 16.45, 19.15; 28, 29 d. – 14.15, 19.15, 21.45; 27–29 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 12.15, 14.15, 16.15; 27–29 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 11 val.; 29 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 18.15

##### Skalvija

„Žiemos ekranai 2012“  
27 d. – Karščio banga – 17 val.; Prisiminimai iš viešnamio – 18.50; Pas Džino – 21.10  
28 d. – Berniukas su dviračiu – 15 val., 29 d. –



19.10; 28 d. – Išauši ir mūsų diena – 18.50

28 d. – Karas paskelbtas – 18.40; Be šetono – 20.40

29 d. – Rabino katinas – 15 val.; Mano dėdė – 17 val.; Puiki savijauta – 21 val.; Pasakėska šalis (dok. f.) – 21 val.

30 d. – Yves Saint Laurent. Beprotiška meilė (dok. f.) – 14.30; 30 d. – 21.10; 31 d. – 19.15; II. 1 d. – 16.50

30 d. – Gainsbourg'as. Didvyriškas gyvenimas (Prancūzija, JAV) – 16.30; 31 d. – 21.10; II. 1 d. – 18.40

30 d. – Žmogus, paketės viskų (JAV) – 19.50; 31 d. – 16.50; 1 d. – 21 val.; 2 d. – 16.30

Ciklas „Karsono kinas“

28 d. – Raudona kaip dangus (Italija) – 13 val.

29 d. – Yp! (Nyderlandai) – 13 val.

„Vokiečių kino dienos: nauji filmai iš Vokiečių, Austrijos ir Šveicarijos“

2 d. – Vakarai (dok. f., Austrija) – 19 val.

2 d. – Kas, jei ne mes (Vokietija) – 20.50

##### Pasaka

„Žiemos ekranai 2012“

27 d. – Berniukas su dviračiu (Belgija) – 18 val.

27 d. – Prancūzų trumpametražių filmų vakaras – 20 val.

27 d. – Prie jūros (Meksika) – 16.30; 29 d. – 15.45; 31 d. – 17 val.; II. 1 d. – 21.30;

II. 2 d. – 17 val.

27 d. – Koriolanas (JAV) – 17.30; 28 d. – 19.45;

29 d. – 16.45; 30 d. – 18 val.; 31 d. – 20 val.

27 d. – Čiko ir Rita (Ispanija, D. Britanija) – 17.45; 28 d. – 16.45; 29 d. – 17.15; 30 d. – 20 val.; 31 d. – 18.45; II. 1 d. – 19.45;

II. 2 d. – 19.15

27 d. – Raminas (rež. A. Stonys) – 19.30;

28 d. – 18.45; 29 d. – 19.30; 30 d. – 18.45;

II. 1 d. – 21.45

27 d. – Gyvenimo medis (JAV) – 20.45

28 d. – Savaitgalis su Pasaka. Lėlių teatro meistras – 15 val.

28 d. – Legenda apie narsųjį riterį (Ispanija) – 16 val.; 29 d. – 15 val.

28 d. – Havras (Suomi, Prancūzija, Vokietija) – 16.30; 29 d. – 15.30; II. 1 d. – 19.30

28 d. – Turime popiežių! (Italija) – 17.45,

22 val.; 29 d. – 19 val.; 30 d. – 20.15; 31 d. – 18 val.; II. 1 d. – 21 val.; II. 2 d. – 18.30

28 d. – Laplandijos odiseja (Suomi, Airija, Švedija) – 18.30

28 d. – Viena diena (D. Britanija, JAV) – 20 val.; 29 d. – 20.45; 31 d. – 20.30; II. 1 d. – 17.30

28 d. – Važiuok (JAV) – 20.30; 29 d. – 18, 20 val.; 30 d. – 18.30, 20.30; 31 d. – 16 val.; 31 d. – 20.15; II. 2 d. – 21.30

29 d. – Japoniška istorija (Australija) – 21 val.; 31 d. – 15 val.

31 d. – Melancholija (Danija, Prancūzija, Švedija, Vokietija) – 17.30

II. 2 d. – El Bola (Ispanija) – 17.30

II. 2 d. – Pragaro marimbos (Gvatemala, Meksika, Prancūzija) – 17.45

II. 2 d. – Yves Saint Laurent. Beprotiška meilė (Prancūzija) – 19.30

KLAIPĖDA

##### Forum Cinemas

27–II. 2 d. – Karo žirgas (JAV) – 11, 14.30, 17.45, 20.45; Ant ribos (JAV) – 13.45, 16, 18.15, 20.30; Sena gera orgija (JAV) – 19, 21.15; 28 d. – Mano didysis O! (D. Britanija, JAV) – 19.30; II. 1 d. – Sniegynų įkaitai (JAV) – 19.20; II. 2 d. – Geležinė ledi (D. Britanija, Prancūzija)